

MAGYAR HÍR

HUNGARIA
Tp.

T. „Dunaposta“

BUDAPEST
Postafiók 151.

Igazgató és felelős szerkesztő:
dr. Paál Árpád

Laptulajdonos: **szent László NYOMDA R-T.**
Törvényeséki bel. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr. Gyárfás Elemér**

A lengyel-német feszültség a végső kibontakozási kísérletek között

A danzigi elnök és a lengyel főbiztos félórás tanácskozása. Egyik oldalon se akarnak engedni.

Ujabb tervek egy harmincnapos fegyverszünetre, mely alatt az angol, francia, német és olasz külügyminiszterek együttes értekezlete keresne megoldást

Párizsból jelentik: A külügyminisztérium körében megállapítják, hogy *Burckhardt* danzigi népszövetségi főbiztos a danzigi kérdés békés megoldásán hivatali hatásköréből folyólag már régebbi idő óta fáradozik. Ujabb eljárásai eredményéről az angol, francia és svéd kormányoknak tett jelentést, mint amely kormányok államai a Népszövetségtől kiküldött hármass bizottságot alkotják Danzig ügyében. Ennek a hármass bizottságnak a közeljövőben való összejövetele is várható.

A francia diplomáciai körök tudomása szerint *Burckhardt* főbiztos a Hitler birodalmi vezérrel folytatott megbeszélései során nem adott át neki semmiféle megoldási tervet, se nem

kapott tőle ilyen munkát. *Burckhardt* fáradozásai önálló irányításúak és arra irányulnak, hogy a szabadváros és a lengyel kormány között hozzanak létre megegyezést.

Az *Information* közli, hogy *Burckhardt* fáradozásai félig sikert értek el s ennek a jele az, hogy *Greizer* danzigi elnök és *Chodaczki* lengyel főbiztos között találkozik történelmi tárgyalások megindítására.

Danzigból jelentik: *Geisler* danzigi szenátusi elnök és *Chodaczki* lengyel főbiztos között szerdán délben megtörtént a találkozás, mely félórát tartott. A kettőjük közt lefolyt tárgyalások után *Chodaczki* jelentéstétel végett Varsóba utazott.

Danzigi és német birodalmi tiltakozás az ellen, hogy Danzig tárgyalási anyag legyen

A *Danziger Vorposten* szembeszáll azokkal a tervekkel, hogy Danzig város népének önrendelkezési joga megegyezések útján alkudozás alá vehető legyen. Ez erkölcsi és jogi lehetetlenség volna, — mondja a danzigiak hivatalos lapja.

Berlinből jelentik: A *Deutsche Diplomatisch-Politische Korrespondenz*, a német külügyi félhivatalos lap erősen visszatartja a danzigi kérdés tárgyalások útján való megoldásának lehetőségéről elterjedt híreket. Megállapítja a lap, hogy Danzig nem tárgyalási anyag, hanem német város és meg is van a joga ahhoz, hogy teljesen és tökéletesen az legyen. Nyers erőszak az, ha az anyaországgal való egyesülésre irányuló egyöntetű népakarat

tot háborus fenyegetésekkel akarják elnyomni, különösen, amikor a kikötő, mint a tengerhez vezető út, senki elől sem áll elzárva. Tekintettel arra az ellenséges érzületre, amelyet a német birodalom keleti szomszédja részéről egyre fokozottabban tapasztal, legfőbb ideje ezt az országot figyelmeztetni arra, hogy mi illeti őt meg jogosan és mi nem.

A *Berliner Lokalanzeiger* hangoztatja, hogy Németország nem kompromisszumot akar, hanem jogát követeli. Danzig nem probléma, hanem német város és Németországhoz tartozik. A Németország testéből kiszakított korridor sem probléma, hanem olyan lehetetlenség, amelyet meg kell szüntetni. Ilyen körülmények között nem lehet szó értekezletről, sem kompromisszumról.

A lengyel államelnök ünnepi kijelentése, hogy országa ellenáll minden megfélemlítési kísérletnek

A korridor területén önkéntes lengyel ezred alakult a németek elleni harcra

Varsóból jelentik: *Moscicki* elnök Vilnán, a lengyel légiók fennállításának 25 éves jubileumi ünnepségén beszédet mondott. Beszédében emlékeztetbe idézte Rydz-Smigly tábornagy legutóbbi kijelentéseit és hangoztatta, hogy Lengyelország minden nyomásnak vagy megfélemlítési kísérletnek ellen fog állni.

Varsóból jelentik: *Haller* tábornok, aki a világháborúban a franciaországi lengyel légiót

megszervezte, kiáltványt bocsátott ki. Ebben közli, hogy a danzigi korridor területén egy „kék” önkéntes ezredet szervezett Németország elleni háború esetére és ehhez a katonai hatóságok beleegyezését kérte. Azonkívül a tábornok az úgynevezett *Haller-katonák* szövetségén belül megkezdte a polgárháborús és szabadcsapatok szervezését is.

(Tudóstásunk folytatása a harmadik oldalon.)

Tájékoztató Hivatás Küldetés

(P. I.) Még néhány hét és az iskolák megnyitják kapuikat a tanulóifjúság előtt. Talán máskor sohasem vetődik fel ifjúságunk előtt a jövő, a pályaválasztás kérdése olyan kiméletlenül, mint ilyenkor. Ezért nagyon is időszerű az adottságokat és külső kényszerítő körülményeket a pályaválasztás általános érvényű szempontjaiból, a tájékozódás, a hivatás és a küldetés szempontjából megvizsgálni. Tudjuk, hogy sokszor fájdalmasan és végzetesen szól bele a pályaválasztás kérdésébe a tehetetlen szegénység, a jövő elhelyezkedés kilátástalansága, mégis elsősorban illeti meg a fent említett három szempontot, mert az élet alaptörvényeiből folynak és mert okos társadalmi — mondjuk népközösségi — politikával érvényt szerezhetünk nekik minden külső gátlás dacára is.

A tájékozódás kérdése ma mindenben napirenden lévő kérdés. Különösen az a közösségi életben. A szociográfia divatos elnevezése alatt is tulajdonképpen a tájékozódás kérdése buvik meg. A közösségi élet minden valamirevaló kezdeményezése a jövő elé dolgozik. Még akkor is, amikor látványosan csak a jelent tartja szem előtt. Nem nehéz tehát meglátni azt a helyet, amelyet ifjúságunknak el kell foglalnia a közösség jövőjéért való gondoskodásban. A ma divatos tájékozódó kutatás, az adottságok és a lehetőségek pontos, számszerű kimutatása tehát csak annyiban indokolt és helyes, amennyiben tájékoztatóul szolgál ifjúságunknak jövő útja kiválasztásának kérdésében.

A szervezeten kívüli közösségi életben a család és a szűkebb környezet, legjobb esetben a gyermek nevelői töltik be a tájékoztató szerepét. Van ebben valami pátriarkális melegség és bensőség, úgy, hogy ma is szükség van rá, de kétségtelenül elégtelen a mai életviszonyok között. A gyermek nevelői, tanítói és szülei megállapíthatják, hogy a gyermeknek mire van hajlama és miben tehetséges, ma már azonban ezt is kell tudniok, hogy hol lesz a jövőben egy hely az ő számára. Sokat beszélnek ma a diplomás munkanélküliekről és a szellemi pályákon való tultermelésről. Ez mutatja legjobban, hogy a családi szűkebbkörű tájékozódáson kívül ma már nagyobb területek belátására van szükség. Ez a tájékozódás lesz ma sokszor az első szempont, amely befolyásolni fogja a hivatás, sőt a hajlam és tehetség kérdését is.

A romániai magyar népközösség ifjúsági munkaosztálya most indította el adatszermozgalmát a főiskolákra iratkozó magyar ifjúság körében. Világosan látható, hogy ez az adatszermozás a tájékozódás, végeredményben pedig a gyakorlati tájékoztatás céljából történik. Ha nem így lenne, akkor teljesen hiábavaló munkáról lenne szó. Nagyon fontos és nagyon hasznos lesz ez a tájékoztatás ifjúságunk számára, de még mindig csak egy részlete a megoldandó problémának. A pályaválasztás nehéz kérdése ugyanis már az elemi iskola után jelentkezik ifjúságunk életében. A szülőknek már ekkor kell magukat elhatározniok a jövő áldozataira. Minden egyes év határtalan áldozatot jelent a családban. Milyen nagy tehát a csalódás és a veszteség, amikor hosszú évek után derül ki, hogy minden áldozat hiábavaló volt. Az anyagi tehetségnek és a gyermek szellemi adottságainak megállapításán kívül tehát szükség van a jövő elhelyezkedés lehetőségeinek az ismeretére is. Ma, amikor a közösségi élet olyan nagy egyensúlytalanságokkal küzd, talán ez az első és legfontosabb szempont.

Hivatás és küldetés. Ezt a két szempontot ma együtt lehet tárgyalni. Mert a közösségi életben csak lesz egészségesen meggyökerezett munkás.

Zsákok, cséplőponyvák, locsolótömlők,
hevederek, kötélárúk, zsinetek, kárpitos kellékek, lópokrócok és kocsi-
takarók legolcsóbb bevásárlási forrása

JUTEX Oradea, Piața Mihai Viteazul.

Telefon: 17-23

aki munkakörét belső igénnyel hivatással avatja még akkor is, ha a külső körülmények terelték rá pályájára. Ettől pedig már csak egy nagyon rövid lépés visz a küldetés gondolatáig. Közösségi életünkben ma apostolokra van szükség, akik életüket, hivatásukat küldetésnek fogják fel, akiknél az egyéni szempontok és érdekek háttérbevonulnak a közösség érdekei előtt. Nincs ebben különbség vezető és vezetettek között. Hiszen a népközösség gondolatában a szervezetet, a szerves egységet van a hangsúly és nem a mesterséges, vezérgazgatósággal egybekötött részvénytársasági élet. Mindenkinek hivatása van ebben a közösségben és mindenki küldetését teljesíti, amikor elvégzi a reábizott munkát.

A közösségi életnek alaptétele az, hogy alulról épül fel szervesen és nem lehet tartósan és egészségesen felülről összepropagandálni. Talán kérdésünk érzékelteti a legjobban ezt az igazságot. Ha valakit ugyanis a közösség tájékoztat, az önkéntelenül és észrevétlenül bekapcsolódik az életbe, mert neki továbbra is ezen az úton kell maradnia, hogy minden további lépése biztonságos

legyen. A közösség vezetési végig pályája kialakulásában. A közösség segít neki talán a felmerült akadályok elhárításában. A közösség segít neki, amikor a család és a szűkebb környezet már semmit sem tudna tenni. A közösség hívja meg olyan munkára — hivatására és küldetésének a teljesítésére — amely talán kötelesség és teher, de végeredményben mégis az emberi élet igazi tartalmát adja. Számolnunk kell ugyanis az átlagos emberi lelkiállással, amely önző céloknak akarja kiszajátítani az egész élettevékenységet, de dolgoznunk kell a magasabb emberi eszményért: az önfeláldozó, önzetlen élet megvalósításáért. És pedig olyan arányban, hogy az közösségi lelkiállatnak legyen mondható.

Nem hisszük tehát, hogy a mai idő ne lenne alkalmas a tájékozódás, hivatás és küldetés szempontjainak az érvényesítésére. Nem hisszük, hogy minden nehézség dacára is ne értené meg ifjúságunk a hivatás és a küldetés nagy gondolatát, különösen ha a közösség tevékeny munkájával fog segíteni neki megtalálni a hozzávezető utat.

Csang-Kai-Sek tábornagy új székhelyre költözik

Csungkingban a katonai főhadiszállás és kínai kormány nem érzi magát kellő biztonságba. — Sanghaj nemzetközi negyedét a japánok ostromzár alá veszik

Tokióból jelentik: Az *Asahi Simbun* jelentése szerint *Csang-Kai-Sek* elhatározza, hogy a gyakori légitámadásokra tekintettel, elköltözik Csungkingból. A katonai főhadiszállást Kiatingbe helyezi át, a polgári hatóságok pedig Lucsauba költöznek.

Sanghaiból jelentik: A sanghai japán ha-

tóságok kijelentették, nincs kizárva, hogy Sanghai nemzetközi területét a japánok ostromzár alá veszik. A japán hatóságok álláspontja szerint Anglia az Arita-Craigie egyezményben elismerte Japánnak azt a jogát, hogy érdekeinek megvédése céljából különleges intézkedéseket fogantatosítson.

A szép doktor bácsi

Írta: Szabad Lajos

Édes Istenkém, tehet-e arról a drága, aranyos kis Erzsike, hogy álom-virágos borzongató tavasz dörömböz a szivecskéjén és csodálatos, tiszta csillag-szeme rá-rávilan a férfiakra? Tizenhatéves. Nincs a világnak boldogabb teremtménye nála, ha hunykoskodó mosolyán fernakadnak a férfiak és észreveszik bontakozó, hmvás nőiségét. Hogy tud kagagni, csilingelni rajt a drága, s milyen kirobbanó jókedvvel lelkendezni el az édesmamának legujabb kalandját! De azért meghalna zavarában, édes rémületében, ha véletlenül egy „igazi férfi” megszólítaná. Valójában talán szerelmes valamelyik diákudvarlójába, akit azonban olyan jó huzni, kinezni másodpernyi, ártatlan szemezéssel, vagy tulzó, erősen szinezett áradásokkal egy igazi, jókiállítású, komoly férfiról. Ez ártatlan, angyali kegyetlenséget azonban egyszerre elborítja a melegen érző szivecske könnyes forrósága, mihelyt rádöbben, hogy fájdalmas sebet ütött. Ilyenkor éjszaka-kon át sírdogál és ellenállhatatlan kedvességgel igyekszik gyógyírt találni. S amint ez sikerült, mintha misem történt volna, kezdi az egészet előlről. Ennivaló kis teremtmény!

És én, galád, érdemtelen jóbarát, aki teljes bizalmának letéteményese, minden titkának ismerője s huncutságainak résztvevője voltam, most éppen arra készülök, hogy csunyán visszaéljek a bizalmával és undok hitszegő módjára árulkodjak rá. Hogy elfecseggem ország-világ előtt hübbajosan deris felsülését, amelynek említésekor rózsapírba gyulharmatos arcocskája. De nem tudok ellenállni a kísértésnek.

Tündéri Erzsikének az utóbbi időben sokat betegeskedett. Párkányi bácsi, a háziorvos szerint a sok gyengélkedés oka a mandula volt, miért is azt ajánlotta, hogy a rosszakaratu szervet el kell távolítani. E komoly mozzanat lebonyolítására egyik fővárosi gyógyintézetet szemelték ki az aggó szülők. A családi határozat mondhatatlan örömmujongást váltott ki az ifjú hölgyből, akinek száguldó képzelete gyönyörűséges képeket vetített a szanatóriumi üdülés izgatóságairól.

Nem akarom részletezni e lehetőségeket, csak éppen felemlítem, hogy Erzsike mindenre gondolt és felkészült. Titkos reménykedéseinek központjában még egy esetleges eljegyzés is szerepelt. Ilyen értelemben tíjkezoztatta természetesen a barátjait és az udvarlókat is.

— Mert ki tudja, mi történhet két hét alatt egy ilyen előkelő, gyönyörű szanatóriumban! — mondta jelentősen.

A szünidő első hónapjában mentek fel a fővárosba és vonultak be a szanatóriumba. Maga a bevonulás is tökéletes volt a maga nemében. Alázatosan hajlongó személyzet, bókoló orvosok s elragadóan kedves, őszülő főorvos fogadta Erzsikét, aki joggal gondolhatta, hogy az egész szanatórium most csak körülötte forog. Minden olyan volt, amilyennek már betekkel ez előtt megálmodta. Finom izléssel berendezett szobája gyönyörű kertre nyílt és ablakán behajoltak a vadgesztenyék. És odabent minden, minden hófehér volt. Erzsike oda volt a gyönyörűségtől. Ha tőle függ, akár sohasem hagyta volna el ezt a mesébe illő környezetet.

Különösen nagyszerűvé vált a dolog, amikor a mama visszautazott Fehérvárra és a nővér gondjaira bízta „beteg” leánykáját. Az orvosok egymás nyomában látogatták kis betegüket és vége-

A Hadtestparancsnokság felhívása az útlevél kérvényezőkhöz

Nagyvárad. Saját tud. Hogy az útlevelek iránti kérések elintézése ne szenvedjen késedelmet, a Hadtestparancsnokság felhívja az érdekelteket, hogy kérvényeikkel egyenesen a Hadkiegészítő parancsnoksághoz (Cercul de Recrutare) forduljanak.

A hadkiegészítők utasítást kaptak arra, hogy az elintézéshez szükséges összes iratokkal ellátott kérvényeket a Hadtestparancsnoksághoz terjesszék fel.

A kérvény benyújtásával egyidőben a katonai könyvecskét (líret), valamint a birtokában lévő behívó parancsot is be kell mutatni a Hadkiegészítő parancsnokságon, hogy a szükséges adatokat megállapíthassák.

Meghalt a detektoros rádió feltalálója

Berlinből jelentik: (V. V.) Schloemilch Vilmos, a detektoros rádió feltalálója 69 éves korában meghalt. Schloemilch Vilmos nevét kevesen ismerik Németország határain kívül, holott a rádiótechnika fejlesztése körül hatalmas érdemeket szerzett és egyike volt azoknak, akik a rádióátvitelt fejlesztették. Kutatásainak főmunkatere a gyengeáramú rádióban való alkalmazása volt. Schloemilch nevéhez fűződik az elektrolitikai sejt feltalálása, amelyet a Fritters-féle kohárer helyébe helyezett. A rádióvitel terén mester volt, ő alkalmazta először a kristálydetektort. Végtelen szorgalmával ő volt az, aki alapját vetette meg az első rádióhallgatókészülékeknek. Később a háromfokú hang-erősítőt találta fel és a rádiócsőipar fejlesztésében mulhatatlan érdemeket szerzett.

A mai generáció mint természetes dolgot tekint a rádióadást és vételt, de közben megfedkez azokról a férfiakról, tudóskorokról és kutatókról, akiknek a rádiótechnika jelenlegi magasfokú állását köszönhetik. Schloemilch Vilmos halála nagy gyász jelent a rádiós világban.

Plus S. J. művei:

Hogyan imádkozunk?	45 lal
A kereszt királyi útja	95 „
Krisztus testvéreinkben	130 „
Krisztus Jézusban	120 „
Egéből szállott	55 „
P. Petit hajója	90 „
Papi elmékedések	216 „

KORDA R. T. KIADÁSA

zsikének mint egy kis királynő fogadta a hódotatot s a szíve boldogan, nekivadultan kalapált a nagy gyönyörűségtől.

— Hogy pukkadoznak majd a lányok, s hogy féltékenykedik majd Bandi, ha mindezeket elmesélem nekik — gondolta pajzán örömmel.

No de hátra volt még a fekete leves, a műtét, amiről a nagy boldogság közepette egészen megfeledkezett. Az igazat megvallva, nem bánta volna, ha ez el is marad. És amikor harmadnap bement a csillogó, jodiform-szagú operációs terembe, bizony összeszorult a szivecskéje a félelemtől. Remegő lábakkal közeledett a közepén álló asztalhoz, amely körül fehéralarcos orvosok sürgölődtek. A főorvos sietett eléje mosolyogva:

— Jó reggelt, kislány! Hogy aludt, miről álmodott? Vagy inkább azt kérdezem, kiről? Szerencsés fickó lehet, akáki legyen is. No jöjjön szépen, majd felsegítem erre a kis asztalkára... Így ni... Remélem nem fél?

Csak a fejével intett nemet, mert félt, hogy a hangja elárulja. A lekötözés ellen azonban már hangosan tiltakozott, hogy arra nincs semmi szükség, nem fog ő megmoccanni sem. De azért mégis csak üszekötötték hátul a kezét és ráöveztek az asztalra. Bele kellett nyugodnia. Riadtan forgatta a szemét jobbra-balra és szorongva figyelte az előkészületeket. Az orvosoknak csak a szemét látta az álaré alatt, így nem nagyon ismerte meg őket. Ezekben a pillanatokban talán nem is nagyon törődött velük.

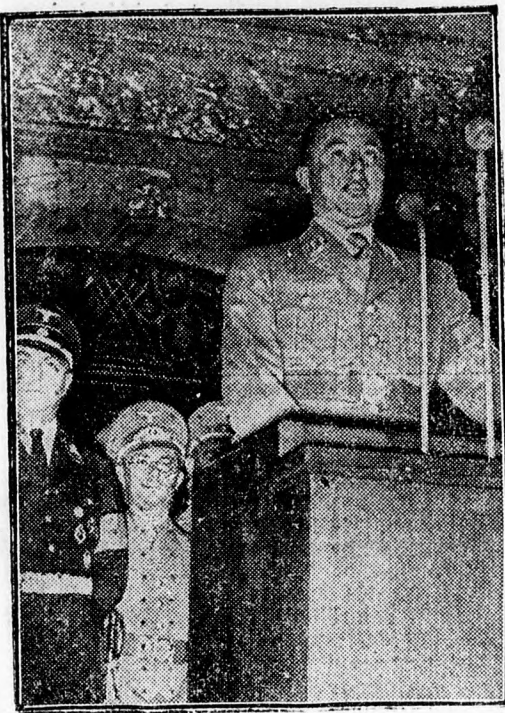
Egyszerre azonban mégis csak megdöbbsz a szivecskéje. Egy csodálatos fényű, nagy, dióbarna szemem akadt fenn a pillantása és átvillant rajta, hogy ő még ilyen szép férfiszemet nem látott. Az arcból nem látott ugyan többet, de a képzelete máris hozzárajzolt egy kemény, szépvonalu férfi-

Időjárás

A bucaresti időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Mérsékelt északnyugati, északi szél, sok helyen kisebb eső, a hőmérséklet nem változik lényegesen.

Meghalt a sziléziai lengyelek egykori fölkelő vezére

Varşóból jelentik: Korpanti Albert, a munkapárt elnöke, aki Paderevszki, volt köztársasági elnök egyik legbensőbb munkatársa volt, 61 éves korában meghalt. 1920-ban szervezte meg a lengyel nemzeti fölkelést Sziléziában, hogy ebben a gazdag tartományban minél nagyobb részt biztosítson Lengyelország számára. Amikor Pilsudzski hatalomra került, Korpanti-nak vissza kellett vonulnia az aktív politikától. 1930-ban letartóztatták és a breszlítovszki börtönbe zárták. Csak akkor szabadult ki, amikor Szilézia népe szenátori mandátumot juttatott neki s a szenátus elrendelte szabadonbocsátását és a vádak megszüntetését.

Forster ismeretes nagy beszédét mondja Danzigban, ezrekre menő tömeg előtt

Beck lengyel külügyminiszter nyilatkozott arról, hogy elkerülhető-e a háború?

— Tudósításunk folytatása az első oldalról —

Londonból jelentik: A News Chronicle című angol lap tudósítója hosszabb beszélgetést folytatott Beck lengyel külügyminiszterrel. Arra a kérdésre, hogy a háború elkerülhetetlen-e, Beck a következőkben válaszolt: Amíg egyetlen állam sem ragadja magát jövetelel tettek-re, addig minden esetben fenntartható a béke. Egyoldalú engedményeket a mai viszonyok között nem lehet tenni Európában, mivel ez zűrzavaros állapotba taszítaná világrészünket. Remélem, hogy a háború nem így következik be, azonban akár erősebbek, akár gyengébbek vagyunk valamely államnál, előállhatnak

olyan viszonyok, amelyek között vállalnánk a háborút. A lengyel nép katonanép és ha arra kényszerítik, nem riad vissza a küzdelemtől. Európában most mindenki arra törekszik, hogy megjavítsa a nemzetközi helyzetet és elhárítsa a meglepetések lehetőségeit. A danzigi kérdés a mai helyzet jelképe és ezért vált fontos európai kérdéssé.

Az újságírónak arra a kérdésére, hogy Danzig ügye megoldható-e békésen, Beck utalt arra, hogy ő a békés megoldást már március 28-án ajánlotta.

Harmincnapos európai politikai fegyverszünet terve az oslooi interparlamentáris értekezleten

Egy belga lap szerint a német és olasz kormányok szintén egy harmincnapos diplomáciai fegyverszünet tervét terjesztették elő

Oslóból jelentik: Az Interparlamentáris Unió értekezletére érkezett Hamilton Fish amerikai szenátor beszédét mondott, melyben kifejtette, hogy 30 napos európai politikai fegyverszünet létrehozásán fáradozik. E fegyverszünet alatt Anglia, Franciaország, Németország és Olaszország külügyminiszterei tárgyalják le a vitás kérdéseket és igyekezzenek meg egyezést létrehozni. Ha ez nem sikerül, az érdekeltek nemzettek vessék alá magukat nemzetközi döntőbírósság megfellebbezhetetlen határozatának. A döntőbírósság tagjai a következő személyiségek lennének: a belga király, a norvég király, De Valera ír miniszterelnök és a svájci szövetségi elnök.

Brüsszelből jelentik: A La National Belge című lap londoni tudósításra hivatkozva közli, hogy a Vatikán a német és az olasz kormányoktól jegyzéket kapott, még pedig a legutóbbi salzburgi tárgyalásokból kifolyólag. A jegyzékek először is a lengyelországi németek, illetve a franciaországi és tuniszi olaszok elnyomásáról beszél. Ezután a német és olasz kormányok kijelentik, hogy az ellentétek békés úton való rendezését akarják. Amde készek arra is, hogy védekezzenek minden olyan megoldással szemben, melyet erőszakkal akarnak rájuk kényszeríteni. Ezek előrebocsátása után a

következő javaslatot teszik:

1. Létesítsenek harmincnapos diplomáciai fegyverszünetet s ezalatt az idő alatt mindkét fél tartózkodjék minden kezdeményezéstől, ellenben Franciaország, Anglia, Németország és Olaszország külügyminiszterei üljenek össze tanácskozássá.

2. A négy külügyminiszter törekedjék megoldást találni a danzigi kérdésre. Ha sikerül megegyezésre jutniok, a megoldást Anglia terjessze a lengyel kormány elé s a lengyel kormányt felhívják, nyilatkozzék affelől, hogy szerinte a megoldás veszélyezteti-e Lengyelország függetlenségét. Ha Lengyelország nemmel válaszol, úgy ezt a javasolt megoldás elfogadásának tekintik.

3. Ha a danzigi kérdés megoldása sikerül, a harmincnapos diplomáciai fegyverszünetet hosszabbítsák meg, hogy a négy külügyminiszter közös megegyezéssel megállapított sorrendben más kérdéseket is tárgyalhasson.

Németország és Olaszország reméli, hogy javaslatainak elfogadása a nemzetközi helyzet enyhülését eredményezheti és hogy a Vatikán azt erkölcsi tekintélyével támogatja.

Ennek a német és olasz lépésnek megtételét a belga lap szerint, a legutóbbi salzburgi tanácskozásokon határozták volna el.

arcot, amely méltó kerete lehet az igézetes szemnek. És nyomban elhatározta, hogy akármilyen fájdalmas lesz is a műtét, akárhogy kell is sirnia, magábafojt mindent és egy hang sem jön ki a száján. Komoly, érett nőnek fog mutatkozni, mert nagyon akar tetszeni a szép szem gazdájának.

S amint elhatározta, úgy tette. Szótlanul tűrte, hogy a száját felpeckeljék s még rá is mosolygott a főorvosra. Az visszakacsintott hamiskásan bátorítva, aztán átvette a hidegesillogású kést s hozzákezdett a baloldali mandula kihámozásához.

Erzsike behunyta a szemét, amint a hideg acélt bennérezte a szájában. Az első, fájdalmas vágásra megvonaglott a drága, de hősiiesen legyűrte kínját és nyelte csendesen a meleg vért, amely elborította a szájüregét. A könnye megindult, sűrű gyöngyökben gördült le fehér arcockáján. Még ezt is szégyelte pedig erről nem tehetett.

— Erősnek kell lennem, nem szabad sirnom — hajtogatta magában, miközben az éles kés eleven husban vágkált. — Mit gondolna ő, ha kiabálnék, jajgatnék a fájdalomtól? Még azt hinné, hogy gyerek vagyok. Pedig nem... — ő édes lstenkém, de borzalmasan fáj!... — nem vagyok gyerek... Felnőtt, nagy lány vagyok... Akár el is lehetne jegyezni már... Meg én különben is más vagyok, mint a többi tizenhat éves lány... Sokkal komolyabb, érettebb... Jaj csak már vége lenne ennek a szörnyű kínzásnak... Milyen szép a szeme... Milyen melegen néz ide... Ha nem ő adná a főorvos kezébe a dolgokat, biztoson sokkal fájdalmasabb volna... Istenem csak birjam, birjam... Most megint rám nézett... Figyelj. És talán biztat is a szemével. Igen, igen akármennyire fáj is, nem akarok gyenge lenni előtte... Nem akarok!

Igy biztatta, így bátorította magát a kedves,

pedig csak az tudja, aki próbálta, hogy milyen nagy kínokat kell kiállania.

A főorvost meglepte ez a nagy önuralom, Erre nem számított. Öszintén szólva azt várta, hogy komoly kényszerítkezést kell tenniük a rugkapálózó, sikoltozó kisbeteget ellen s ime, felnőtt megszégyenít önnyugalommal és türelemmel viseli el a szenvedést. Meg is mondta amit gondolt.

— Nahát Erzsike, hogy maga milyen bátor kis lány! Eddig csak azt tudtam, hogy elragadóan szép, kedves, megigéz s most arról győződtem meg, hogy mindehhez még erős akaratu, bátor szívu is. Ezt már igazán nem reméltem. Aranyos Erzsike, én mélyeséges tisztelettel és hódolattal hajlok meg a maga csodálatos, egyedülálló lénye előtt. Nekem még ilyen aranyos, bátor kis betegem nem volt. No de várjon csak, drága, a jutalom nem marad el. Szerzek is a mi csodálatos kis Erzsikének olyan völégényt, amilyen ritka kislánynak akad. Bár legszívesebben — ha nem lennék ilyen öreg bácsi — magamnak kérném meg.

Félig komolyan, félig trefásan beszélt a főorvos, de Erzsike nem törődött vele. Őt csak az a két meglepetésként, dióbarna szem érdekelte, amely ott csillogott előtte. Ő tudta, hogy a nagy hősiesség csak ezért a két szemért van s ha ez nem látná, ő bizony kiabálna, rugdalózna is a nagy fájdalomtól, mint akármelyik más, hasonlókoru beteg.

No de végre is a műtét első részével elkészültek s hogy a beteg és az orvosok egy kicsit pihenhessenek, szünetet tartottak. Edes kis Erzsikének megkönnyebbülten sóhajtott fel és erőt gyűjtött a második részre. Kötélékeit megengedték, szájacskáját is megtisztították a vértől s kivették belőle a pecket. Nyugodhatott egy kicsit szünetre.

Az orvosok is kényelembe tették magukat,

leszedték az álarcot és cigarettára gyújtottak. És ebből származott a végzetes baj.

Erzsike a pihenést arra használta fel, hogy jobban megfigyelhesse őt. Kíváncsi volt a hatásra, amelyet bátor, felnőtthez illő viselkedése Benne keltett. Izgatottan leste minden mozdulatát. Alig várta már, hogy ő is letegyje az álarcot és megláthassa az arcát. Ugy dobogott a szíve izgalomban, mint egy riadt kis madáré. S a nagy pillanat elkövetkezett. De...

Mintha tűt szurtak volna a szívébe. Megesaltanak, kifosztottanak, szerencsétlennek érezte magát s meggyűlölt mindenkit, aki körülötte volt.

Az álarc alól csúnya, öreg arc tűnt elője. Az orra nagy volt, hegyes és hajlott, a szája vértelen és ráncokkal szegélyezett, a bőre lottyadt és vörös.

Sirni, toporzékolni szeretett volna dühében, szegényében. Így csalódni, ilyen borzasztóan tévedni! Rémes. Hamarosan ki is buggyant a könnye, pedig az operáció még el sem kezdődött.

Amikor pedig hozzáláttak a második mandula kihámozásához is és újból kezdődtek a rémes kínok, nem volt már hős, sem bátor, sem türelmes. Sirt keservesen, hánykolódott, rugdalt, hogy alig tudták lefogni. Az orvosok megrökönyödtek a hirtelen változástól. Nem értették a dolgot.

— Erzsike, Erzsike, mi van magával? — próbálkozott a főorvos. — Az előbb olyan bátran, aranyosan viselkedett, hogy bámultunk rajta. Most meg... No de legyen megint olyan, legyen türelmes, bátor kislány... Nem szerzek völégényt, ha nem újra az a drága, nyugodt kis Erzsike.

Beszélhetett a főorvos, Erzsike oda se figyelt, csak sirt keservesen és rángatózott elviselhetetlen fájdalmában. Nem volt már miért hősnek lennie.

Józseffalváért

*

Heltai Dóri Piri-babája és Maksay Józsiika gyűjtése

Ne hogy azt gondold, kedves olvasónk, hogy a szívek kapui bezáródtak és Józseffalva most már lekerült a napirendről. A szívekben is eleven erővel hat még a megsegítés gondolata és a nyugtázó hasábok is arról tanuskodnak, hogy az adakozás még egyre folyik.

A római magyarok adományait levélben köszöntük meg a gyűjtés lelkes vezetőjének, Heltai Kálmánnak. Erre a levélre most érkezett meg a válasz. Közreadjuk, mert mindenkinek el kell olvasnia:

Főtisztelendő Igazgató ur!

Multi havi kedves lev. lapjára azért nem feleltem, mert az egész józseffalvai gyűjtési akció szóra sem érdemes: egy érző szív szeretete s együttérzése magyar testvéreivel — és semmi más. Ebben nincs semmi érdem, magyarnak születtem s magyar létemre csak így tehettem... Rosteltem tehát szíves lapjára válaszolni s csak Édesapám többszöri kérésére nyugtázom köszönettel kedves sorait.

Egyébként figyelemmel kísérem a Magyar Lapokat és megnyugtató, hogy már építkeznek Józseffalván. Paál Árpád remekszép riportjai a községlát is megindítanak, nem csoda, ha oly széleskörű a gyűjtés.

Fiaim játékokat szerettek volna küldeni, még a kis Dóri lányom is, aki a messi hírekből csak annyit tud, hogy valahol messze-messze nagymama és nagypapa szeretik őt és hogy jó keresztmama a föld alatt van, virágok között, akinek minden este felkötő az égbe, mert onnan nézi őt, — nos még ő is megértette nyiladozó négy éves eszével, hogy odaégték a kis cicák is, a hajasbabák is és nagy sóhajjal idenyujtotta Piri-babát, hogy hát küldjem el egy magyar kislánynak, hogy ne sirjon...

Elmaradhattam-e én gyermekeim tiszta szívének érzelmei mellett?

Ismételten köszönve kedves, de meg nem érdemelt sorait, maradtam őszinte híve:

Heltai Kálmáné,
szül. Szenek Olga.

A kis Heltai Dóri Piri-babája mellé iktatjuk az öt éves Maksay Józsiika (Nagyvárad) gyűjtését is. Százhetvennégy leit gyűjtött csak, de ez az összeg az adományok egyik legértékesebb gyöngyszeme lesz.

Mezőfény (Szilágymegye) plébánosa, Márton József a mezőfényiek 9460 leit hozta be szerkesztőségünkbe. Hentes Miklós láposbányai plébános a szegény bányászok adományát, 2500 leit küldött be. Bz Ferenc ujkászonyi plébános plébániája gyűjtését, 2631 leit küldött be. Kapcza József hosszúaszói (Kisküllő-megye) plébános híveinek gyűjtését, 794 leit, Miklós Elek etédi (udvarhelyi) plébános kis egyházközségének 510 leit juttatta el hozzánk a Józseffalvaiak számára.

Ugy-e, hogy még nem zárultak be a szívek kapui? Ugy-e, hogy az adakozási készség még nem csökkent? Olyan természetes is ez. Hiszen Józseffalván aggódva figyelik a befolyt filléreket, mert nekik a kenyeret, a hajlékot, az új életet jelentő testvéreik adakozó szeretete. Józseffalván minden ember, gyermek és felnőtt egyaránt, mindennapi imádságában nyugtázza az adományokat. Rómáit és Mezőfényt, Kapnikbányát és Ujkászont egyaránt a kis Heltai Dóri Piri-babájával és Maksay Józsiika gyűjtésével együtt...

Eddig befolyt adományok: 609.284

Augusztus 17-én a következő adományok érkeztek:

Dr Györfő Mihály, Barót	200
Száva Katalin, Nagyvárad	50
Varga Nővérek, Nagyvárad	50
Kovács László Nagyvárad, további befizetés	150
Luczky Rezső, Szatmár	100
Az etédi (Udvarhely megye) kis egyházközség római katolikus híveinek adománya	510
Szent Antal nevében, Szilágysomlyó	100

Maksay Józsiika gyűjtése, Nagyvárad:

Maksay Gábor	100
Maksay Gáborné	30
Zahari Gavril	10
Szabó Lajos	10
Lőrincz János	10
N. N.	8
Kovács Sándorné	6

Római Katolikus Plébánia Láposbánya (Szatmár megye) gyűjtése:

Bihari József	100
Özv. Schmidt Jánosné	100
Kirmájér Albert	100
Szent Antal pers. Láposbánya	200
Sz. Antal pers. Miszb.	100
Jagos Endre	100
Szent Antal pers. Misztótf.	100
Vakon József	100
Vakon Lajos	100
Palencsár Gyula	100
Ticz Lajos	100
Horváth Mihály	100
Szlávik József	100
Hentes Miklós	100
Vigh János	60
Balázs Gábor	60
Özv. Szegedy Kálmánné	50
Kolonics Tivadar	50
Radasovits Gergely	50
Beregi József	50
Steiner József	50
Dulin Ferenc	50
Özv. Vakon Antalné	50
Palencsár Károly	50
Miklós Antal	50
Bihari Antal	40
Palencsár Antal	30
Takács Sándor	25
Molcsán József	25
Barabás József	25
Molcsán János	20
Szamosi József	20
Katona Ferenc	20
Özv. Skót Flórencné	20
Özv. Kovácsnay Gáborné	20
Id. Schmidt József	20
Fukez János	20
Vakon Károly	20
Bárany Krisztof	20
Özv. Nyikita Józsefné	20
Papp Annuska	20
Özv. Papp Gézáné	10
Özv. Sebestyén Józsefné	10
Özv. Fehér Mihályné	10
Özv. Figuli Andrásné	10
Özv. Kató Mihályné	10
Özv. Krizsánovszki Károlyné	10
Névtelen	5

Római Katolikus Plébánia Hosszúaszó (Kisküllő megye) gyűjtése:

Kapcza József plébános	200
N. N.	100
Prodán Mária	100
Dreszpling Mátyásné	30
Slocot. Chiriac Joan	40
Grünfeld Jenő	20
Nussbaum Izidor	20
N. N.-né	20
Cpt. Jorgulescu St. Nicolae	25
Szabó Ferenc nyugd. CFR	30
Boér János	20
Gima és Gyimesi	40
Baltá Joan áll. főnök	20
Verzea Iliá CFR tisztviselő	20
Vincze János nyugdíjas	4
Lénárt Mihály	5
Kies János nyugdíjas	20
Grézer András cipész	4
Klos Martin asztalos	6
Olar Alexandru kőműves	5
Nemes János gépész	20
Mija Simion	10
Căpănean Anna	10
Özv. Güntherné	5
Özv. Himmler Andrásné	20

Rusznyák Gyula:

FALUVÉDELEM

Amatőr-kötésben 65 Lei és portó

Krisztus és a falu problémáit mutatja be nagy hozzáértéssel, szeretettel és segíteni akarással az elhivatott falukutató

Mezőfény (Szilágymegye) Római Katolikus Plébánia gyűjtése:

Veibel Mihály	500
Márton József	250
Szolomájer Mária	200
Dán István	200
Fischer Tusi	100
Özv. Sterk Jánosné	100
Szabó Ferencné	100
Ifj. Veibel Mihály	100
Márton Jánosné	100
Heringer Istvánné	100
Heinrich Elek	100
Sterk Imre	100
Brém Elek	100
Rés Jakabné	100
Feigi Jenő	100
Ludescher János	100
Osvald Istvánné	100
Czier János	100
Heinrich Mihály	100
Hochdorfer János	100
Kind Gyula	100
Özv. Botlinger Jánosné	100
Sterk Lőrinc	100
Ifj. Veibel István	100
Márton Mihály	100
Müller Róza	100
Weibel Mihály	100
Brém Mihályné	90
Éberst Józsefné	60
Rés család	60
Wachter János	60
Spirnhirn Tibor	60
Fischer János	60
Breg Jánosné	50
Ludescher Ferencné	50
Özv. Heinrich Jánosné	50
Poész Róza	50
Dán György	50
Kinczel István	50
Kinczel Ferenc	50
Gnándt Antal	50
Heinrich György	50
Kinczel György	50
Özv. Fischer Istvánné	50
Özv. Tempfli Józsefné	50
Feigi János	50
Knecht János	50
Heinrich Lőrinc	50
Fischer Mihályné	50
Betuker Pál	50
Kirner János	50
Müller József	50
Fischer Lőrincné	50
Gnándt Ferenc	50
Ifj. Müller János	50
Fischer Mihály	50
Szeibel István	50
Lechl Józsefné	50
Gnándt Tivadarné	50
Feigi András	50
Szilágyi Mihályné	50
Gnándt Mártonné	50
Gnándt Márton	50
Breg Lőrinc	50
Ulmer György	50
Kschnell Anna	50
Özv. Brém Györgyné	50
Gnándt József	50
Czier Mária	50
Heinrich János	40
Özv. Heinrich Jánosné	40
Özv. Tempfli Jánosné	40
Id. Kinczel György	40
Heinrich Pál	40
Vitéz Ferenc	40
Makranczi Ferenc	40
Vitéz Pál és Bieger István	40
Rés Antal és János	40
Reich Lajos	40
Sajermann Károly	40
Májer Janka	30
Breg Lőrincné	30
Ulmer Antalné	30
Ulmer Tivadarné	30
Özv. Wachter Józsefné	30
Brém József	30
Kinczel Antalné	30
Tempfli Ferenc	30
Weibel Pál	30
Weibel István	30
Knecht Pál	30
Müller Ferenc és Betuker Gy.	30
Özv. Gulden Orbánné	30
Buchmüller Antal	30
Bolemann Antalné	25
Glatz Pál	25

20 leit adtak:

Spirnhirn Antalné, Ifj. Fischer Pál, özv. Heinrich Jánosné, Márton Pál, Wachter József, Weber Ferenc, Tempfli János, özv. Tempfli Jánosné, Brém Pál, özv. Heinrich Pálné, özv. Erli Mihályné, Czumbil Mihály, Tempfli Gusztáv, Brém József, Sterk Pálné, Gnándt György, Princzinger Józsefné, Czier Gusztáv, Heinrich György, Heinrich Antal, Baumgartner István, Baumgartner János, Mántz Antal, özv. Góznér Fe-

rencné, Csirák Károly, Gózner Ferenc, ifj. Fischer Pál, Fischer Pál, Heinrich András, Brém Gusztáv, Tempfli Pál, Schrepler Györgyné, Schrádi Pál, Gnándt István, Hund Pál, Fischer György, Horn József, Lechli József, Tempfli Imre, Sterk Pál, Betuker Rudolf, Ludescher István, Winkler Ferenc, Feigi Pál, Knecht Józsefné, Márton István, Betuker István, Weibel Mihály, Eberst József, Füzesséri János, Stadelmann Mihályné, Wekker János, Heinrich István, Heinrich Ferenc, Buchmüller Györgyné, Reszler Lőrinc, Lucz Antalné, Erli János, Ritli Jakab, Schrádi György, Schumann Pál, Tégen János, Fischer Pál, Gnándt Lőrinc, Ulmer Pál, Tempfli Imre, Brém István, Fischer János, Czumbil János, Ludescher Rudolf, Feigi Pál

1 420

18 lelt adtak:

Fischer Mihály és Gusztáv, Vigh István

36

15 lelt adtak:

Reich János, Wachter György Leiblinger István, Májer József, Heinrich József, Ulmer György, Gnándt János, Gnándt György, Sterk György, Ritli Pál, Hund János, Glatz György

180

14 lelt adtak:

Brém Mihály, Heinrich Ferenc Gnándt Pál
Hund Mihály
Lőrincz Mihály

42

16

12

10 lelt adtak:

Fischer Lőrincné, Czinzel Mihályné, Brém Györgyné, Gnándt János, Ludescher János, Brém Pál, Lieb Pál, Sterk Lőrincz, Buchmüller Mihály, Buchmüller József, Heim Márton, Brém Györgyné, Wilhelm János, Merk Pál, Wachter P., Brém Anna, Gnándt Antal, Fischer Ferencné, Kinczel Ferenc, Hund Antal, Betuker Pál, Sterk Ignác, Merk Pál, Heinrich János, Tempfli Ferenc, Gnándt Pál, Breg György, Gnándt Mihály, Hund Erzsébet, Schrádi Antal, Teiszler Pál, Teiszler Ferenc, Lechli Istvánné, Weibel Imre, Gnándt Ferenc, Fischer István, Knecht Ferenc, Heinrich Jakab, Kezenheimer István, Fischer Pál, Márton János, Tempfli Mihály, Gnándt Ferenc, Gnándt György, Wekker Pál, Ludescher Antal, Füzesséri István, Müller Pál, id. Tempfli Pál, Gufánt István, Knecht Pál, Lechli György, Wachter Elek, Zsoldos Jánosné, Heinrich Pál, Ludescher Jánosné, Tempfli Rudolf, Vitéz János, Hartmann István, Spatz János, Kaltenbacher Rudolf, Hund György, Illés Mihály, Sterk Jakabné, Wekker József, Wekker Ferenc, Ritli Ferenc, Tempfli József, Teiszler Mihály, Lechli Tivadar, Márton Lőrinc, Heinrich Agoston, Eberst János, Feigi Imre, Heinrich György, Heinrich István, Heinrich György, Heinrich Ferenc, Merk Antal, Fischer Rudolfné, Vitz János, Vitz János, Heinrich József, Heinrich János, Csobán János, Rész János, Egeli István, Fischer György, Ritli Antal, Knecht János, Gnándt T. és Ulmer T-né, Gyarmati János, Hartmann Mártonné, Heinrich József, Ritli Ferenc, Gnándt János, Murvai János, Gnándt Imre, Szilágyi Pálné, Tempfli György, Winkler Györgyné, Fischer Lőrinc, özv. Feigi Jánosné, Gnándt György, Tégen János, Gnándt Márton, Rész Ferenc, Hund János

1 080

Kisebb adományok:

Müller György 6, Buchmüller György 5, Hochdorfer János 5, Haller István 9, ifj. Tempfli Pál 6, Heinrich József 5, Szajnik András 5, Popelmájer János 5, Feigi Márton 5, Kremper István 8, Tempfli János 5, Müller Mihály 5, Markovits Mihályné 5, Gnándt Jenő 8, Eberst Antal 5, Popelmájer István 5, Ulmer N. 5, Fischer János 5, Mészáros Lajos 5, Feigi János 5, Tempfli Mihály 5, Merk György 7

124

Összesen: 622 872

Hitler birodalmi vezér negyedszázados katonai jubileuma

Az évforduló alkalmából a birodalmi haderő főparancsnokai
üdvözltek az államfőt

chtesgadenből jelentik: Abból az alkalomról, hogy Hitler vezér negyedszázaddal előtt lépett be, mint önkéntes a 16-ik bajorgyalogezredbe. Göring vezértábornagy a Berghofban felkereste Hitlert és jókívánságait fejezte ki előtte a maga és a birodalmi hadsereg nevében. Hasonlóképpen jókívánságait tol-

mácsolták táviratban a hadsereg és a tengerészet főparancsnokai, valamint a vezérkar főnöke. Ezalkalomból a vezér katonai küldöttségét is fogadott és közvetlen szavakkal köszöntötte meg az üdvözlést. Hitler a küldöttség tagjainak sajtókezü aláírásával ellátott fényképet küldött.

Jinga szövetségi miniszter eszmeterjesztő gyűlései a Székelyföld nagyobb községeiben

A miniszter beszédek tartott Csikszeredában és Gyergyószentmiklóson

Erdélyi ifjak. Jinga szövetségi miniszterrel élükön, mozgalmat indítottak a székelyföldi lakosság életszínvonalának emelésére. A mozgalom, amely a székelyföldi román elem megerősítését tűzte ki főcéljává, propaganda-gyűléseket tart a székelyföld nagyobb központjaiban s ezeken a román közélet vezető személyiségei román nemzeti szempontból ismertetik a Székelyföld problémáit, a nagy erdélyi kérdések összességében. A helyzetismertetések és javaslatok, amelyek ezeken a gyűléseken elhangzanak, magyar szempontból is tanulságosak.

A napokban Csikszeredán Jinga szövetségi alminiszter tartott előadást.

— Ezen a vidéken, — mondotta többek között, — románokkal együtt laknak a szorgalmas becsületes székely földművesek. Senki a román államban nem törekedett arra, hogy elnemzellenítse őket és senki sem gátolta meg fejlődésüket közművelődési és gazdasági téren. És természetes dolog ez, mert a román nép lelki alkatahoz hozzátartozik a türelmes-ség és a kiváltságokat nem tűrő demokratikus felfogás. Nem érdekel most bennünket, hogy mik a székely lakosság ittlétének történelmi előzményei. Minket csak az érdekel, hogy a székelyek tegyék magukévá a román állampolgári lelkiismeretét és tanúsítsanak olyan ragaszkodást az államhoz, amelyet ne rendítsen meg semmiféle sajtóhadjárát vagy eszmeterjesztés. A székelyföldi magyarságnak közös sorsa van az öt nagy tömegekben környező nemzettel s jó volna, ha megismerkedne a ro-

mán nép történetével, hogy lássa, mily csodálatos módon meg tudja őrizni népi jellegét és mennyire szembe tud szállani minden ellenséges törekvéssel.

— Volt idő, amikor románok nem telepedhettek le Erdély városaiban, amelyek egyébként a mult század hetvenes évéig nem voltak magyar jellegűek. Amilyen mértékben azonban lehetővé vált a román népnek a városokba való behatolása, ő is a haladás tényezőjévé vált. Nincs olyan ház Erdélyben, amelyben román munka ne lenne és a művelődés épületének nincs egyetlen lakrésze sem, amely a román nép jelentős hozzájárulása nélkül létesült volna.

— Bizonyos propaganda azonban másképp igyekszik feltüntetni a helyzetet. Azt az ellenvetést teszik, hogy Erdély, különösen gazdasági téren elvesztette az egységet és fejlettséget, amellyel a régi monarchia keretében rendelkezett. De a számadatok megcáfolják ezt az állítást. Így például az utolsó két évtized alatt az erdélyi ipar gépi ereje 167.000 lóerőről 318 ezerre emelkedett. Igaz ugyan, hogy más országokban is vannak hasonló fejlődések, de meg kell azért állapítani, hogy az erdélyi fejlődés teljességgel normális és amelletz szervezen beilleszkedik egész Románia gazdasági és lelki fejlődésének egységébe.

— Midőn a helyszínen tanulmányozzuk a helyi szükségleteket, az a szellem, amely a megoldásokat fogja sugalmazni, igazságot kíván tenni mindenkinek. A román lakosság életszínvonalának emelésével előny származik a székelyföldi magyar lakosságra is, mert az a kormányzati rendszer, amely a földművesek megsegítését tűzte ki céljává, már magának e törekvésnek a természeténél fogva sem tesz különbséget.

Jinga alminiszter ugyanilyen tartalmu előadást tartott Gyergyószentmiklóson is. Aztán a román lakosság Voslobeni községbe látogatott el a szövetségi miniszter, ahol nagy tömegek részvételével rendeztek propaganda-gyűlést. Itt többek között Teodor Anastasiu gyergyószentmiklósi polgármester is beszédet mondott és azt fejtegette, hogy a Székelyföldön 50 ezer román él, de ez a lakosság a földnek alig egy tizedrészét tartja birtokában, míg a föld 90 százaléka a székelyek kezében van.

— Azonban, — fűzte hozzá, — Székelyföldön az ingatlan tulajdon 20 százaléka eladó, a gazdasági válság következtében. Miért ne biztosítaná az állam e birtokok román kézbe való juttatásának anyagi feltételeit? Eddig csak kevés hitelt osztottak szét a székelyföldi román lakosságnak s azt is igen nehézkesen folyósították. Szükséges, hogy az állam földvásárlásra nagy hiteleket nyisson a román népi elemnek.

Jinga alminiszter Voslobeni községben a szövetségi mozgalom jeléről beszélt.

Dr. Gálos László
**Vasárnapok,
ünnepnapok**

című könyve, amely minden vasárnapra és ünnepnapra lelkiolvasmányt ad. Anyaga a vasárnap liturgikus szelleméből való, érdekes, gyakorlati és mindenkinek alkalmas.

Ara kartonkötésben 240 Lei és portó

Mint a kártyavár, úgy omlott össze a budapesti Papirlemez-gyár épülete

További falbeomlás várható

Budapestről jelentik: Röviden jelentettük, hogy a Hungária Papirlemez- és Papirgyár R.-T. Váci-úton lévő kétemeletes vasbeton épülete összeomlott. A katasztrófa részleteiről a hatósági helyszíni szemle alapján most a következő érdekes részleteket jelenthetjük:

Vasárnap éjszaka

két hatalmas dörrenés, majd recsegés-ropogás és zuhanás zaja verte fel a Hungária papirgyár épületének környékét.

Pillanatok alatt megélenkült az egyébként csöndes vidék, a környező lakóházakból rémülten siettek ki az utcára az álmukból felriasztott emberek és a Váci-ut járókelői is hamarosan nagy tömegben vették körül a papirgyár telkét. Az őrszemes rendőr telefonjelentésére, percek alatt rendőri bizottság érkezett a helyszínre és a gyár igazgatóságának több tagja is a gyártelepre sietett. A rendőri reflektorok fényében borzalmas pusztulás képe tárult a bizottság tagjai elé:

a gyártelep egyik kétemeletes vasbeton épülete, amely a Tomory-utcai oldalon húzódik végig, romokban hevert.

Az épület igen nagy részén csak az oldalfalak maradtak meg, a padlás, az első és második emelet romokban hevert, a padlásra és az emeleten felhalmozott nagymennyiségű papíráru pedig teljesen tönkrement. A rendőri bizottság elsősorban azt akarta megállapítani, hogy eset-e emberéletben kár. Értesítették a tűzoltókat, akik pillanatok múlva csákányokkal felszerelve szállták meg a romhalmazt.

Félórai idegölő, megfeszített munka után megállapították, hogy

az épületben az összeomlás pillanatában szerencsére nem tartózkodott senki

és így emberéletben nem esett kár. A gyárban már szombat délben befejezték a munkát és a telepen egyedül egy felügyelő maradt. Ez az ember néhány pillanattal a házbeomlás előtt az összedőlt épület földszintjén tartózkodott és a rendőri bizottság előtt így adta elő az eseményeket:

— Tizenegy óra lehetett, amikor hatalmas dördülést hallottam. Nem tudtam, mi történt-

hetett, de alig néhány másodperc múlva megrendült az egész épület. Nem hagyott el lélekjelenlétem és rohantam ki az utcára.

Amint kiléptem a kapun, a háttam mögött fűlsíketítő zajjal a földszintre zuhan minden.

A nyomozás már az első percekben megállapította, hogy először a vasbetonépület padlása omlott be. Ezt a padlást a Hungária papirgyárban a már kész, de még nem száraz áruk szárítására szokták használni és a padlásra szombat este is nagymennyiségű papíráru volt felhalmozva.

A padlás terhével együtt a második emeletre zuhant, amely a következő pillanatban szintén beomlott.

A felső épületrészek teljes súlyukkal omlottak azután az első emeletre, amely a nagy megterhelésnek nem tudott ellentánni. Lehetséges, hogy

a padlás terhelése az egyik tartóoszlopot kimozdította helyéből

és így következett be a házbeomlás. A harmincöt méter hosszú és húsz méter széles épület belső részének több, mint egyharmada omlott be. A bizottság további helyszíni munkájának eredményeként megállapították, hogy három fontos vasbetonoszlop roskadt össze és

könnyen megtörténhetik, hogy az épület többi része is bármelyik pillanatban összeomlik.

Éppen ezért még az éjszaka folyamán a legszigorúbb óvatossági rendszabályokat léptették életbe a gyártelepen és a környező utcákban.

A Tomory-utcában teljesen beszüntették a kocsiforgalmat és a járókelők is csak a gyárépülettel szemben lévő járdán közlekedhetnek. Gondoskodtak arról is, hogy a beomlott gyárépülettel szemben lévő többemeletes bérház utcai lakásainak bérlőit a veszélyeztetett oldalról kiköltassák. Erre az intézkedésre azért volt szükség, mert

lehetséges, hogy egy további beomlás esetén a tetőszerkezet és az oldalfalak a szembenlévő ház felé zuhanhassanak.

Cianó gróf, Olaszország külügyminisztere, mint ismeretes, Salzburgban folytatott tanácskozásokat. Ez a kép Ribben trop német külügyminiszter társaságában készült róla.

Öfelségét a Kárpáti Solymok Nagy Tribunájává avatják Kolozsváron

Kolozsvárról jelentik: Az Astra román közművelődési egyesület kolozsvári ünnepségeinek keretében a „Soimii Carpatilor” (Kárpáti Solymok) tornász szervezet is nagy ünnepségeket rendez, amelyre ötezer tagja vonul fel a szervezetnek. A nagyarányú tornai ünnepség keretében avatják fel Öfelsége II. Károly királyt a Kárpáti Solymok Nagy Tribunájává és Mihály nagyapja trónörökös Öfelségét a Kárpáti Solymok Nagy Kapitányává. Az ünnepség a kolozsvári városi sporttelepen fog lezajlani. Ez alkalommal nyújtják át Öfelségének a Nagy Tribun jelvényeit, a köpenyeket és vezéri buzogányt, a nagyapjának pedig a Nagy Kapitányi köpenyt és kardot. A köpenyek művészi kivitelű munkák: fehér abaposztóból készültek és hímzéseiket a zalnai Sólom-szervezet sporttagjai készítették. A vezéri buzogány és a kard is neves művészeti munka.

A rendezés munkálatait dr. Hatieganu Gyula egyetemi tanár, a Sólom-szervezet Tribunja és dr. Sparkes Tiberiu irányítják.

Az ünnepségre érkező tornászokat kaszárnyákban, iskolai internátusokban és magánházaknál fogják elhelyezni.

Hosszabb megbeszélés a magyar és a német külügyminiszterek között

Salzburgból jelentik: Csáky István gróf, magyarországi külügyminiszter szerdán a Fuschl-kastélyban hosszabb megbeszélést folytatott Ribben trop német birodalmi külügyminiszterrel. Mint emlékeztetés, Csáky István a múlt hét folyamán egy ízben már folytatott megbeszélést a német birodalom külügyminiszterével a fontos, függőben lévő kérdésekről. Az akkori megbeszélések óta Csáky külügyminiszter Berlinben a Frick német külügyminiszter vendége volt s vele együtt érkezett most ide a salzburgi ünnepi játékok megtekintésére. A magyar külügyminiszter itt Salzburgban a német birodalmi külügyminiszterrel együtt a már említett Fuschl-kastélyban van elszállásolva, ahol pár nappal ezelőtt a német és olasz külügyminiszterek tanácskozása is lefolyt.

Görög cáfolat egy újabb katonai szövetség híre ellen

A Balkán-egyezmény fölöslegessé tesz minden szövetséget az egyezményes államok között.

Belgrádból jelentik: A belgrádi lapok athéni félhivatalos közleményt közölnek, melyszerint nem felel meg a valóságnak az a hit, hogy Görögország, Románia és Törökország között katonai szövetség jött volna létre, amelynek éle Bulgária ellen irányul. Athéni hivatalos körök kijelentik, hogy tulajdonképpen már van egy deffenzív katonai szövetség a balkáni egyezményt aláírt államok között, tehát új szövetség kötésére nincs is szükség.

Hétezer angol katona érkezett a libiai határra.

Szuezből jelentik: Szerdán hétezer angol katona érkezett Indiából Szuezbé. A csapatok a libiai határ mentén fognak állomásozni.

Szolgálatos gyógyszertárak Nagyváradon:

Pénteken a következő nagyváradai gyógyszertárak tartanak szolgálatot:
 Korona, Str. Clorogariu No. 1. Telefon 13-76.
 Szent István, Str. General Holban.
 Aranyas, Piața Unirii No. 6. Telefon 25-74.
 Órangyal, Str. Alexandri.
 Oroszlán, Piața Mihai Viteazul 14. Telefon 23-35.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 900, félévre 450
negyedévre 225, egy óra 75 lei.

Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepen 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekszámlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.

CALINESCU MINISZTERELNÖK VISSZATÉRT A FŐVÁROSBA. Bucurestiből jelentik: Armand Calinescu miniszterelnök, Căjencu külügy-miniszter és Gabriel Marinescu tábornok egészségügyi miniszter visszaérkeztek a fővárosba.

Zürichi zárlat. Párizs 11.73 egynegyed, London 20.73 egynegyed, Newyork 44.3, Brüsszel 75.23 háromnegyed, Milánó 23.30, Amsterdám 237.65, Berlin 177.75, Prága 15.15, Varsó 83.40, Belgrád 10, Bucurestii 325.

SZABADON VÁLASZTHATNAK ISKOLÁT GYERMEKEIK SZÁMÁRA A SZÜLŐK. Kolozsvárról jelentik: A közoktatásügyi miniszter folyó hó 10-én 20 perces kihallgatáson fogadta a fővárosban tartózkodó Filó Ferenc képviselőt, akit biztosított arról, hogy a jövőben s így a küszöbön álló iskolai év kezdetén megtörtént beiratások alkalmával, a szülők teljesen szabadon gyakorolhatják iskolaválasztási jogukat. Ennek biztosítása céljából rendeletet hozsátott ki, melyben utasította nemcsak a tanfelügyelőséget, de azok útján az állami elemi iskolák igazgatóit is, az 1938. évi kisebbségi statutum vonatkozó rendelkezéseinek szigorú betartására annak kihangsúlyozása mellett, hogy kizárólag a szülők nyilatkozata szolgálhat irányadóul arra, hogy az iskolaköteles gyermek az állami, vagy felekezeti iskolába irattassék be.

ELHALASZTOTTAK A KÖZVAGYONOK LEJTÁROZÁSÁNAK HATÁRIDÉJÉT. Bucurestiből jelentik: A közvagyonok lejtározásának miniszteriuma közli, hogy a városoknak és vármegyéknek halasztást engedélyezett a lejtározási munkák befejezésére. A vármegyéknek augusztus 25-ig, a városoknak augusztus 31-ig.

A KÖTELEZŐ NYUGDIJAZÁS AZ ARADI KATOLIKUS GIMNÁZIUMBAN EGY TANÁRT ERINT. Aradról jelentik: A felekezeti oktatásra kiterjesztett nyugdíjazási rendelkezések az aradi katolikus gimnázium tanári karát is érintik. Számszerűleg ugyan kis mértékben, mert csak egy tanár: Göb. Alajos távozik.

Szaecsal község határában három embert gázolt halálra egy tehérgépkocsi. Máramarosziget. Saját tudósítónktól. Szerdára virradó éjjel a máramarosmegyei Szaecsal község határában egy tehérgépkocsi három embert ütött el és mindhárman a helyszínen meghaltak. A teherautó sofőrét letartóztatták.

A KOLOZSVÁRI MAGYAR KONZULÁTUS VASÁRNAP NEM TART HIVATALT. Kolozsvárról jelentik: A magyar királyi konzulátus augusztus 20-án, Szent István napján nem tart hivatalos óráit és így ezen a napon az utelvelek vizumozása is szünetel.

TELJESEN LEÉGTETT GARDSEN LITVÁN VÁROSKA. Berlinből jelentik: A Klappeidától tízennyolc kilométerre fekvő Gardsen kis litván városban szerdára virradó éjjel tűz ütött ki. A lakosság és a tüzoltók megfeszített munkája hábbaváló volt és a város csaknem valamennyi háza a lángok martaléka lett.

ÖT ÉSZAKAMERIKAI ÁLLAM ÜZEMEN KIVÜL HELYEZI AZ OLAJFORRÁSOKAT. Oklahomából jelentik: Az Egyesült Államok öt állama, Oklahoma, Texas, Arkanzas, Kansas és New-Mexikó elhatározta, hogy egyelőre üzemen kívül helyezi olajforrásait, hogy feltartóztassa a nyersolaj-árak rohamos zuhanását. Az öt állam napi 2 millió hétszáz ezer hordó kőolajtermelése az amerikai olajtermelés kétharmadát teszi ki. Valószínű, hogy rövidesen Louisiana állam is követi a többi öt állam példáját és szintén beszünteti a kőolajtermelést.

Temetések. Gui Demeter 36 éves korában Nagyváradon meghalt. Temetése augusztus 18-án lesz a közoktatóház halottszobájából. — Pollmann Miklós 88 éves korában Nagyváradon meghalt. Temetése augusztus 18-án délután 5 órakor lesz a Rulikovszky-temetőben. — Kágyi Ferenc 50 éves korában Nagyváradon meghalt. Temetése augusztus 18-án délután 6 órakor lesz a Rulikovszky-temető Steinberger-kápolnájából. (Caritas.)

MÁRAMAROSMEGYE PREFEKTUSA SZABADSÁGRA MENT. Máramarosziget. Saját tud. Crisan Emil ezredes, Máramaros megyefőnöke szabadságra utazott. Távolléte alatt a megyei ügyek vezetését dr. Guiman Gh. közigazgatási felügyelő látja el.

Megjelent a közmunkarendelelet Déván. Saját tud. Déva város polgármesteri hivatala 5800-1939. számú rendeletében közli a polgársággal a közmunkára vonatkozó rendelkezéseit. A hirdetemény szerint 21-15. 60 évig Dévaváros minden férfi polgára közmunkát tartozik teljesíteni öt napig. A jelentkezések szeptember 2-ig tartanak.

ELKÉSZÜLT A MAGYARORSZÁGI ZSIDÓ-TÖRVÉNY VÉGREHAJTÁSI RENDELETE. Budapestről jelentik: A csütörtöki minisztertanács hirtelint letárgyalja a zsidótörvény végrehajtási utasításait. A végrehajtási rendelet kodifikációs munkálatait az igazságügyminiszteriumban a múlt héten befejezték és elküldték észrevételeiket a szakminiszterek is. Abban az esetben, ha a minisztertanács a csütörtöki nap folyamán letárgyalja a végrehajtási utasítást, úgy az a hivatalos lap szombati számában nyilvánosságra kerül.

Szombat délután 6 órakor
Iglói diákok
Nagy ifjusági előadás, olcsó helyárakkal

Premier este 9 órakor
Itt először
Nagy kaland
Operett újdonság 3 felvonásban.

Vasárnap délután 3 órakor olcsó helyárakkal
Marica grófnő
Délután 6 órakor
Beregi és Nádasi felléptével
Katz bácsi
Este 9 órakor
Hattyu lovag
Operett 3 felvonásban. — 3 óras kacagás

Főszereplők: T. Pogány J., Kőszegi Margit, Manyi, Dusu, Tóth I., Groza Böske és Ilus, Stoll B., Beregi, Borovszky O., Hegyesi F., Solti M., Kiss I., Vermes D., Végh J., Földes I., Kellán S., Lukács N., Balogh, Kovásznai.

Jegyelővétel egész nap a színház haloldali pénztáránál

UTASOKKAL TELT BARKÁT BORITOTT FEL A KERESKEDELMI HAJÓ A BRAILAI KIKÖTŐ KÖZELÉBEN. Brailából jelentik: Megdöbbentő szerencsétlenség történt a Dunán a brailai kikötő közelében. Az északra sötétjében egy kereskedelmi hajó kirándulókkal telt barkának ütközött és felborította azt. A kiránduló barkán mintegy 22-23 ember tartózkodott, akik valamennyien a vízbe estek. A felborult barka körül a kirándulók, kik közül többen nem tudtak uszni, kétségbeesett küzdelmet folytattak életük megmentéséért. Szerencsére a baleset a kikötő közelében történt és az egyik otttartózkodó monitor legénysége a hajójutott kirándulók segítségére sietett. Hosszas küzdelem után tizenötöt a barka utasaiból sikerült megmenteni. Amint azonban a hatósági vizsgálat megállapította, a barkában legkevesebb 22-23 ember tartózkodott, tehát a szerencsétlenségnek mintegy 7-8 halottja is van.

Az állam felvásárolja az idegen állampolgárok máramarosmegyei földbirtokait. Máramaroszigetről jelentik: Máramaros megyének a volt csehszlovák, jelenleg magyar határ felé eső részén jelentékeny mezőgazdasági ingatlanok vannak külföldi állampolgárok tulajdonában. Ezeknek az ingatlanoknak a tulajdonosai a határon túl laknak és a román hatóságok engedélyével jartak át román területre földjeik megművelése és a termés betakarítása végett. Szamos partomány királyi helytartósága most értesítette Máramaros megye prefektusát és a szigeti hatóságokat, hogy az állam rövidesen felvásárolja a megye határmenti községeiben az idegen állampolgárok tulajdonában lévő birtokokat. Ezekre a területekre román családokat fognak telepíteni.

TIZEZER PATKÁNY FELVONULÁSA ZÁRT OSZLOPBAN. Londonból jelentik: Az angol fővárosból Bentley felé vezető nagyforgalmú gépkocsin 10.000 patkány vonult át zárt oszlophoz. A hatalmas gépkocsiforgalom tíz percig szünetelt, míg a patkánylégió átvonult és a közeli Wey folyó felé elkanalyozott.

Feljegyzések

Olyan mozgalmas időben élünk, amikor minden kisebb méretű fellézés szélsőségek tünik fel. Ezt a viszonylagos szélsőséget figyelhetjük meg ma a nagypolitikában.

Távol Keleten csend van. Csak a japánok készülnek nagyobb — talán döntő — katonai akcióra Mandzsuriában. A Szovjet is ide tömöríti csapatait. Ugyanakkor az angol-japán tárgyalások újrafelvétele is napirenden van. Már évek óta jósolják Japán összeomlását, legalább gazdasági téren. És íme, nem fél attól, hogy az angolok véglegesen megszakítják vele a tárgyalást, legalább is úgy mutatja ezt az új mandzsuriai támadás előkészítése.

Swatauban a kínaiak tüntettek az angol vice-konzul ellen. Majdnem megölték. Japán tengerészek szórták szét a tüntetőket. Ugy látszik, hogy az angolellenes keleti hangulat lassan urrá lesz a kínaiakon is. Jelenleg azonban még szélsőségek vannak. Hiszen ma egy vice-konzul élete még nem háborus ok.

Tientsinben a japán őrszem arculitott egy amerikai hölgyet, akinek igazoló iratai és különleges katonai engedélyei teljes rendben voltak. A pofon csattanása olyan nagy volt, hogy egész Washington hallatszott. A visszhangján most tömörülnek az Egyesült Államok diplomatái. Még néhány jelentés és azután ezt a sértést is elfeledik. Egyébként teljes a szélsőség.

Danzigban egészen feltűnően nagy a szélsőség. Hogy a danzigi várnőrök lelőttek egy lengyel katonát, az nem változtat ezen. Burckhardt, Danzig népszövetségi főbiztosa Hitler birodalmi vezérnök is járt. Bizonyára sok mindenről szó került. A híroldók még sem tudtak meg semmit. Ezért olyan nagy a szélsőség, hogy háborus izgatásuk teljesen lehetetlenné vált. Különösen áll ez a nemzetközi jellegű nagy távirati irodákra. Így azután Danzigban is szélsőség van. A kikötőben letartóztatott két lengyel vámtisztviselő ügye sem zavarja a szélsőséget. A lengyel kormány tiltakozik. A danzigi szenátus hivatalos jelentést ad ki a foglyok kihallgatásáról.

Angliában is szélsőség van. Pedig a Havas híriroda tudósítja azt jelenti, hogy a világháború óta nem állott ennyi angol katonai jegyverben, mint a mostani behívások alkalmával. Az irték is robbantanak szorgalmasan, de ez már megszokott dolog.

Spanyolország belső ujjaledése most van a vajadás korában. Azonban ez sem zavarja a szélsőséget. Hogy a kimenekült spanyolországi tőkéssek Mexikóba menekítették vagyonukat — és bankot fognak létesíteni a menekültek támogatására, ez a visszhang utolsó fozslányait jelenti. Mindenestre érdekes lenne megismerni ezen tőkéssek „nacionálját”. Egyelőre azonban kiestek a világ folyásából.

Svájc mindig a szélsőség hazája volt. Ma is az. Motta szövetségi elnök semlegességi nyilatkozata és a Nemzeti Tanács határozata, hogy nem öhajítja felvenni a Szovjettel a diplomáciai kapcsolatokat még feltűnőbbé teszik az amugy is feltűnő szélsőséget.

New-Yorkban a demokrata nevelési kongresszust nyitották meg. A semlegességi törvényt pedig csak 1940-ben veszik megint elő.

A cseh protektorátusban is nagy a szélsőség. Ujabbban a csehek nagy templomjaroék lettek, de az a panasza rájuk, hogy nemzeti tüntetésre használják fel a zárándoklásokat és a vallásosságát.

Törökországban nagyarányú hadgyakorlat folyik. Egyébként szélsőség van. Legalább is addig, amíg az angol kölcsönből tart. Azután majd talán megint súlyos fontokkal foltozható repedéseket.

Csak egy kurta pillantás szerte a világra. Milyen mozgalmasság és mégis milyen szokatlan nagy szélsőség!

(— k — n)

KEGYELMI TÉNY HLINKA HALÁLA ÉVFORDULÓJÁN. Pozsonyból jelentik: Hlinka András halálának első évfordulója alkalmából Tuka belügyminiszter az illavai gyűjtőtáborból 38 embert szabadon bocsátott.

Hajtány szerencsétlenség Havasmező határában. Máramarosziget. Saját tud. Súlyos kimeneteli szerencsétlenség történt a Caps tulajdonát képező egyik trezinán, melyen Teszler H. havasmezői községtitkár utazott. A hajtány az egyik éles kanyarban kisiklott, minek következtében Teszler arcán súlyosabb sérüléseket szenvedett. Teszler a máramaroszigeti Junger sanatoriumba szállították.

Gyújtogatás következtében leégett a szalontai vasúti vendéglő

Nagyszalontáról jelentik: Tegnap éjjel fél 3 órakor a szalontai határrendőrség telefonon értesítette a tűzoltóságot, hogy a vasúti vendéglő, amelyet pár évvel ezelőtt Barbat Titus rendőrkomiszár 90 ezer leiert vásárolt a várostól, lángokban áll. Bordás tűzoltófőparancsnok a szolgálatban levő három tűzoltóval és a kézfécskendővel azonnal ki- vonult a helyszínre. Nyomban munkához láttak. Pár perccel később megérkezett a Kemény cég tűzoltósága is, Kemény Arthur vezetésével. Szerencsére az udvaron talált kút bőséges vizet adott és sikerült a tűz tovább terjedését megakadályozni. A vasúti vendéglő épületének azonban minden éghető anyaga a tűz martaléka lett. Az elharapód-

zott tüzet csak a kora reggeli órákban sikerült teljesen eloltani.

Az eddigi vizsgálat szerint a tüzet gyújtogatás okozta.

A lakatlan és üres ház egyik ajtaja ugyanis nyitva volt és itt mehetett be a tettes, aki petrolummal, vagy más hasonló anyaggal leöntötte a tetőzet gerendáját, a menyezetet, az ablakfáit és az ajtókat. A tűz ugyanis egyszerre csapott fel mindenünnen. Tekintettel arra, hogy belső tűz volt, a füst nem szállhatott ki, úgy, hogy még az állomás személyzete sem vette észre, csak akkor, amikor már a gerenda beszakadt. A vizsgálat megindult. A kár tekintélyes.

SÖRREL SZELIDITIK A TEMPERAMENTUMOS DÉLAFRIKAI KAFFEREKET. Fokvárosból jelentik: Johannesburg tanácsa nagy sörfőzdét épített a benszülőttek számára napi 112.500 liter termelési képességgel. Ez az első eset, hogy egy délafrikai város sörfőző lett. A határozatot a tanács azzal indokolta, hogy a sörvívás kedélyesekké, barátságosakká teszi a benszülőtteket és csillapító, békítő hatást gyakorol a kaffer törzsekre, amelyek nemzedékek óta ellenségeskednek egymással.

A Cordillera Blanca megmászása. Berlinből jelentik: (V. V.) A német alpesi társaság (egyesület) Kinzel dr. tanár vezetése alatt, Schweizer Hans, Schmid Károly és Rohrer Siegfried társaságában első ízben kísérelte meg a Cordillera Blanca megmászását annak keleti oldaláról. Ennek a hegytömbnek legmagasabb csúcsa a 6036 méteres Contrahienbas, amelyet egy hegyászó expedíció már 1932-ben hiába igyekezett megmászni. A Kinzel dr. és társai közül alakult kis hegyászó expedíció még a 6150 méter magas Palcaraju hegycsúcsot is „megtámadta”, amely a Quebrada Honda hegyecsoport egy része. Ezt is legyőzték Brecht Walter társaságában, aki mint kiváló hegyászó ismert. Érdekes, hogy Perus hegyászó és alpesi vezető már 1932-ben elérte ennek a hegylancnak Huascaran nevű 7650 méteres csúcsát, de ez távolról sem olyan nehéz, mint a Cordillera Blanca keleti oldala. Így a Deutscher Alpenverein újabb világrekordot számíthat győzelmei közé.

Nagy tűz pusztított a totesbányai aranyművek budfalvi telepén. Marmarosziget. Saját tud. A Petrosani tulajdonát képező totesbányai aranyművek budfalvi telepén, ahol a társaság villamosműveit állították fel, tűz ütött ki és az egész üzemet elhamvasztotta. A kár hozzávetőlegesen 25 millió lei. A vizsgálat megindult annak megállapítására, hogy a tüzet nem bűnös kezek idézték-e elő?

Folyékony, izzó vasat szállított a német vasút 50 km. távolságra levő munkahelyre. Berlinből jelentik: (V. V.) A birodalmi államvasutak az egész világon első ízben szállított 30 tonna izzó, folyékony vasat 50 kilométeres távolságra, úgy, hogy az izzó vasat azonnal tovább munkálhatták. Ez volt az első eset a világon, hogy izzó vasat szállítottak vonaton.

KÜLÖNÖS PALMA. Bambayból jelentik: A bengáli Taraheswar mellett megfelfedezett természetudományi titkot találtak: ez egy ugynevezett „imádkozó palma”, amely nappal a földre borul és éjszaka felegyenesedik. Egész nap hatalmas néptömeg bámulja a pálmát.

Működik az első indiai távbeszélő kábel. (V. V.) Kalkuttából jelentik: Az első 544 kilométer hosszú távbeszélő kábelt átadták a forgalomnak. Indiában ugyanis eddig csak magasvezetéken bonyolították le a távbeszélést, ez azonban avval a hátránnyal járt, hogy a déli kerületekben, különösen a Travancore állami vonalakon elefántcsordák kidöntötték a távbeszélő vonalak pólóit és ezért a vonalak minduntalan meg voltak szakadva. Az új kábelt a Siemens társaság építette és ez a vonal öszeköti a tengeri kikötőket a Dekhán hegyvidéki plantázssokkal.

Regény ujdonságok:

Eggy: A kiválasztottak, kötve . . . 173 lei
Tóth: Pénztár 9—2-ig, kötve . . . 202 „
Fooster: Amerika álma, füzve . . . 148 „
Kenneth: Eszaknyugati átjáró I. II. füzve . . . 297 „

Jól mulatni, enni, inni csak a Katolikus Körben lehet, finom kágyai bor mellett egy est olyan élmény, amit soha, senki el nem feled.

Minden áldott szombat este vigabb a vendég mosolya: mert citromos kolbász lesz ott és disznótörös vacsora.

Egy jó Kör-vacsora után minden rosszat feledni fog: mert ha a Körben étkezik, eloszlik a bú és a gond...

Katolikus Kör étterem megnyitott. Kíváló kágyai foglalkozás. Pontos kiszolgálás.

Kiváló tisztelettel: SARKADI és SZENKOVITS.

KÖNYV ES KULTURA

Képes album jelenik meg az impérium-változás utáni húsz év eseményeiről

Dr. Kiss Endre szatmári ügyvéd, a magyar kisebbségi közélet egyik vezető tagja „Húsz év eseményei. — 1919—1939” címmel könyvet írt, amelyben tárgyilagosan ismerteti az impérium-változás utáni közéletnek érdeklődésre számot tartható fontosabb eseményeit. A könyv első sorban a szerző szülővárosával Szatmárral és Szatmár megyével foglalkozik, de kitér — különösen a kisebbségi szempontból fontos — országos érdeklődésre számot tartható munká bevezető és befejező részen kívül a következő fejezetekre szlik: 1. A kezdeti idők. 2. A magyar kisebbség első lépései. 3. Kézfogás és megoldatlan talány. 4. Országos és városi ügyek. 5. A zsidóság magatartása. 6. Tiszviselőkérdés és cégtáblaügy. 7. Az iparosok ügye. 8. A pártpolitika alkony. 9. Újabb alkotmány, új élet. 10. Az igazságügy négy pillére. 11. Egyház és iskola. 12. Kulturális élet. 13. A töke, a munka és a föld. 14. A kik az egészségünket őrzik. 15. Nagybányai szinifoltok. 16. Píllantás a vidékre. 17. A jelenkor.

A könyv rövid időn belül díszes kiállítású illusztrált album alakjában jelenik meg. Könyv-árusi forgalomba nem kerül s csupán a jelentkező előfizetők számára megfelelő példányban készül. A rendez példány előfizetési ára 200 lei, könyvbarátok részére különleges papíron készült díszkiadású példány ára 500 lei. — Azzal hívjuk fel olvasóink figyelmét a Romániában élő magyar kisebbség különös érdeklődésére számot tartható munkára, hogy a megrendelni szándékozók az előfizetési díjat sürgősen küldjék be a szerző dr. Kiss Endre címére, (Satu-Mara, Piata Bratianu 3.), aki a könyvet részükre a megjelenés napján bérmentve meg fogja küldeni.

TURISZTIKA

A Sasok turista egyesülete folyó hó 20-án reggel fél 5 órai indulással kirándulást rendez a kicsi fekvésű Menyháza fürdőbe. Marványbányák megtekintése. Czárán Gyula természetjáró póstói sirjának ünnepélyes megkoszorúzása. Részvételi díj 120—150 lei. Jelentkezést elfogad az egyesület irodája, Dr. Lazar Aurél-utca 14. szám délután 6—8 óra között, továbbá Mocsány Sándor brókerüzlete: Boulevard Regele Ferdinand 13 szám és Gyenge István ékezerész Alexandri-utca 12. szám.

Szovátai fürdőlevelél

Illyésmezőtől a modern erdélyi fürdőig. — Amerikai magyar Szovátán

A Küküllő partján fürdőttünk. Valaki a társaságból fölveti a kérdést: nem mennénk-e holnap föl Szovátára? — s a finom Küküllő-homokot vékony csikban eresztő barnára sült lábára. Reggel tíz óra felé érkezünk a faluba. A székelly község templomba igyekezünk. Sajnos, kevés székelly ruhát látunk a lányokon-asszonyokon. A fürdő közelsége szinte város-közelséget jelent, ha nem többet. A legények és a szép, abaposztó harisnya helyett „bricsesz”-ben járnak.

A kápolnás dombra néz a szemem, mely a falu fölé mered. Gyerekkorunkban élvezettel játszottunk körülötte s kerestük a háborús lövések nyomait a kis templom falában. Most nem tudom fölfedezni, hogy áll-e még a régi fal az erdősdombon.

Aki évek óta nem járt Szovátán, annak meglepetés a fürdő. A „Birák Házának” hatalmas csoportja, új görögkeleti kápolna, a rozoga igazgatósági épület helyén a tóra könyöklő terrasz, új fürdőkaszinó a háboruban leégett romok helyén s a Sándor-villa előtt modern stílusú katolikus templom — mind újdonság a régi szemnek. A huszas évek családias jellegű fürdőjének sétányain megjelenő „örög” Illyés — a régi fürdőtulajdonos ugyancsak csodálkozna ma, ha fesszes tartással megégyeszker végigsétálhatna kedvelt Medve-tava körül. Amikor az Illyés-mezőn levő meleg tóra fölfigyelt a család, később az erdélyi családok — még én is — még látható előre azt a luxus-fürdőt, amivé Szovátá fejlődni fog.

Az autóbuszok hosszas rázás és túlkölés után a katolikus kápolna körül állapodnak meg. A kis templom tele van fürdővendéggel. Augusztus hónap első vasárnapja és a mise után kitett Ol-társiszentiség a nyitott templomajtón keresztül néz le a fürdőre.

A sétányokon nagy a forgalom. Partfürdőzésre öltözött hölgyek ugyan tulzába viszik a fürdői divatot. A Medve-tó sötéten, zölden csillog s a fenti sétányokról jól látni a kiterített medvebőr alakját. Mint egy hatalmas fókusz gyűjti a nap-sugarat és az embereket. Fölebe puposodik a Cse-resznyés-hegy zöld kupolája, amelyet csak a régi Illyés-villa kötömbje, fölötte pedig a Sturiza-kilátó hegyes fatornyja szakít meg.

Az új partfürdő több emeletes építménye fogadja a temérdek vendéget. A régi kabinok ezeréreny sora is végignyulik az új építmény mellett. Ma Szovátának a közönsége főleg okirány-ságbeli, de igen sok magyar szót is lehet hallani és természetesen itt is sok a zsidó.

Ahogy a napozó-terraszon végigmegyek, ismerőse talállok. Kolozsvárról elszármazott amerikai magyar. Dolgozó nő. Örömmel üdvözlöm.

— Mióta nem volt Szovátán nagyságos asz-szony és mik az újabb benyomásai?

— Kilenc éve. Tudja, azt képzeltem, hogy azóta a fürdő sokkal többet változott.

— Persze — mondom — aki amerikai viszonyokhoz és strandhoz szokott, annak Szovátá primitív hat... — És ezétnézek az új európai színvonalon álló tetőterraszon; ahol a bejártnál rengeteg ember. Szerencsére nagy a tó és több mint a fele még a leghevesebb uszónak is szabad teret nyújt. A szigetben repülő katonák zenekara játszik. Mária királyné régi fürdőháza is ott áll még, a medve-bőr alakú tó végén. Kényelmesen elnyulva a 30 fokos meleg, sós vízben, figyelem a fürdőzőket és hallgatom a zenekar Paraszte-csület operarészleteit.

Délben egy órakor a fürdőmester nagy, kiáltozással tereli ki a lubickolókat. Árván maradt fakeretek uszkálnak a tóban s az emberek sietnek farkasévtágyukat kielégíteni.

Fürdővízszonyokhoz képest aránylag olcsón és jól lehet Szovátán étkezni. A négyfogásos menü, melynek leginyencebb falatja a harcsasült, negyven-ötven leiből kitelik. Az éttermek megtelnek, a sétányok kihálnak, majd az obligát délutáni álom ceendesíti el a fürdőt, ahol azonban este ismét meglevenedik az élet.

A távolodó autóbuzson ülve, megfürödve a tóban és régi emlékekben, elmerengve gondolok Erdély szép fürdőhelyére.

Tátray Barnabás

Müller Lajos S. J. művei:

Müller: Szent bilincsek . . . . . 55 lei
Szeressétek egymást . . . . . 33 „
A kereszt iekolája . . . . . 30 „
A kereszt diadala . . . . . 144 „
Harmatozottok egék . . . . . 130 „
Jertek, imádjuk . . . . . 42 „
Legyetek tökéletesek (II. k.) . . . . . 35 „
Ima és hivatás . . . . . 15 „

KORDA R. T. KIADÁSA

Színes pósta

BRAZILIÁBAN TÖRVÉNYT SÜRGETNEK A CIPŐVISELÉS KÖTELEZŐVÉ TETELÉRE.

Sao Pauloból jelentik: A braziliai gyáriparos szövetség határozatilag felkérte a kormányt, hogy a válsággal küzdő cipőipar érdekében terjeszsen törvényjavaslatot a parlament elé és legyen általánosan kötelezővé a cipő vagy csizma viselését.

ÉRDEKES LEÁNYKLUB

Dániában érdekes egyesület alakult. Tagja csak 15 és 40 év közötti lányok lehetnek és magas tagdíjat fizetnek. Ha 40 éves koruk előtt férjhez mennek, tagságuk megszűnik és a befizetett összegek az egyesületre szállnak. A kik pártában maradnak, azok az egyesület vagyonaiból agglendnyi nyugdíjat kapnak.

81 KOMMUNISTA PÁRTTAG KIZÁRÁSA — VALLÁSOS TEVÉKENYSÉGÉRT.

Rigai jelentés szerint, a kommunista párt-ellenőrzőbizottság a déloroszországi Zimpferopolban 81 kommunista párttagot zárt ki a pártból, mert „vallásos tevékenységet folytattak.” A kizárt párttagok már hosszabb idő óta az egyik szektának voltak a tagjai, amelynek jelszava „Vissza az evangéliumhoz” volt s amely széleskörű propagandát fejtett ki. A szekták összejövetelein az evangéliumból olvastak fel részleteket, majd végül az Internacionálét énekeltek. A szekták vezetőjét, Kolokolzevet, aki egykor fehér gárdista tiszt volt, a leteremtés alkalmával, amikor menekülni próbált, agyonlőtték.

CSÖKKENT BELGIUMBAN A HAZASSÁG-KÖTÉSEK SZÁMA.

A belga kormány által most közzétett hivatalos statisztikából kiderül, hogy Belgiumban az elmúlt év során a házasságkötések száma 1886-tal csökkent az 1937. évihez képest. A házasságkötési százalékszám ilyen módon mindössze 7,34-et tett ki, ami a legalacsonyabb az elmúlt fél évszázad során. A házasságok Belgium valamennyi tartományában egyformán visszaestek, kivéve Hennegaut. A lapok szerint a házasságok ilyen nagymértékű visszaesésében az életkor általános meghosszabbodása az egyik ok, amellyel, hogy a háborús évfűratok most kerültek házasságkötési életkorba.

90 ÉVES ANGOL FELSŐHÁZI TAG.

Londonban most ünnepelte kilencvenegyedik születése napját az angol felsőház legidősebb tagja, Leicester harmadik earlje. Az idős lord az egyetlen élő ember, aki azzal dicsekedhet, hogy nagyapja még Mária Antonia tragikus végű francia királynővel táncolt. A Coke-család, amelyhez a leicesteri earl tartozik, arról híres, hogy tagjai nagyon hosszú életűek és sok gyermekük van. A mostani earl nagyapja 88, apja pedig 87 éves korában hunyt el. A második earl akkor született, amikor apja már hetvenévesnél is idősebb volt. Ő viszont kétszer nősült és összesen tizenhat gyermeke volt. A mostani earl 49 évvel idősebb legfiatalabb öccsénél. Így lehetséges az a különös helyzet, hogy a legfiatalabb fivér nagybátyja egy nála huszonhét évvel idősebb hölgynek. A leicesteri earl magas kora ellenére is kitűnő egészségnek örvend és ma is rendszeresen vadászik, birtoka ellenőrzését személyesen gyakorolja és a felsőház ülésein is állandóan részt vesz. Fia és utóda most hatvan éves.

A TENGHERÉSZEK A LEGKÉNYESEBB IZLÉSU FILMKÖZÖNSÉG KÖZÉ TARTOZNAK.

Londonból jelentik: A tengerszemlélő hangosfilm bemutató készülékeket szereltetett kétszáz hadihajóra és filmsztyályt szervezett, amely hetenként új filmekkel látja el az úszó tengerész-mozikat. Arthur Jarrat, a filmsztyály főnöke kijelentette, hogy tapasztalatai szerint a haditengerészek a legkényesebb izlésű filmközönség közé tartoznak.

KÖZGAZDASÁG

A posta megkezdte a repülőgépen való csomagszállítást

Bucurestiből jelentik: A postaigazgatóság két-hónapi kísérletként augusztus 15-ével bevezette a repülőgépen történő csomagszállítást. A repülőgépekre legfeljebb 10 kilós csomagokat vesznek fel. A csomagokat megérkezésük után félórán belül kézbesítik és ugyancsak a légijárat gépkocsija viszi is ki a szállításra kerülő csomagokat. A csomagokat a rendes szállítási díjon kívül minden megkezdett 27 lei külön díjat kell fizetni, bármilyen távolságra az ország határain belül. Külföldre

is lehet husz kilóig terjedő súlyú csomagokat repülőgépen szállítani, azokba az államokba, amelyek benne vannak az 1939 augusztusi kiadású tarifában. Külföldre csak ott lehet repülőcsomagokat feladni, ahol vámhivatal is van. Ezzel egyidejűleg a posta a repülőpostával továbbítandó levelek részére külön borítékokat is hozott forgalomba 1.50 leies áron. Az ilyen levelekre csak a szokásos belföldi portóbélyeget kell ragasztani. Külföldre ezek a borítékok nem érvényesek.

Tovább tart a készbőrök drágulása

Zsirosbőrökben állandó hiány van a piacon

A bőrpiacon az áremelkedés változatlanul tart. Egy hét leforgása alatt az 1—2 leies emelkedés úgy látszik szinte állandósul. Ez a körülmény teljesen elsorvasztja a vásárlókedvet. Azok a kisiparosok, akik eddig nagyobb mennyiségben vásároltak bőrt, mostanában még heti szükségleteiket is két részletben szerzik be, mert abban reménykednek, hogy a magas ár nem tarthatja sokáig magát és hogy a talp- és bőrarakban esés lesz. Erre azonban a jelenlegi körülmények között aligha lehet számítani. Részletes árak a következők: Miess és Scherg-talpbőrök 250—258,

talpnak (Miess, Scherg) 160—165, talp alj 150—155, talpbélés alj 150—158 lei kilónként, boxbőrök: 65—70 lei kvadrátonként, sportbőrök: szentágotai barna 68, marosvásárhelyi Monopol 66, kolozsvári Rendor barna 65 lei kvadrátonként, vikszos bőrök kilója 270—310 lei. A zsirosbőrökben hetek óta tartó hiány nem enyhült. A bőrkereskedők raktárában csak egészen lényegtelen mennyiségek vannak. Beszerzésük nagyon nehéz. Árak: szatmári Kondor 260, segesvári Adleff 300, belföldi sevró 80—100, külföldi sevró 90—100 lei, lakk 115 lei kvadrátonként.

Amerika romániai háziipari cikkeket és bőrgyártmányokat vásárol

Temesvárról jelentik: A bánági háziipar egész sorozat árúval képviseltette magát a new-yorki világgiaállításán és a bemutatott cikkek általános sikerének máris meg van a reális eredménye.

A munkakamarák szövetsége tegnap leiratot intézett a temesvári munkakamarához, amellyel közölte, hogy az amerikai iparosok és kereskedők egyik csoportja kemoly ajánlatot tett bánági háziipari cikkeket és bőrgyártmányokat vásárolására. A kereskedők csoportja a munkakamarák szövetségéhez intézte ajánlatát, amelyben leszögezik, hogy nagyobb mennyiségű árut akarnak exportélni vásárolni. Ezért elsősorban az árak, a szállítható mennyiségek és szállítási feltételek iránt érdeklődnek, ezzel szemben készfizetést ajánlanak fel dollárban. Az amerikai cégek érdeklődése elsősorban

házi szövetesekre, kerámiai tárgyakra, égetett hadiszerekre, bőrgyártmányokra és égetett bőrdiszkekre vonatkozik, ezenfelül azonban számtalan más háziipari cikk iránt is érdeklődnek.

A munkakamara már fel is szólította tagjait, hogy jelentsék be azokat az árakat, amelyek határozott feltételek mellett, nagyobb mennyiségben tudnának exportálni Amerikába. Az ajánlatot a munkakamara gyűjti egybe, szakszerűen véleményezi az egyes cikkeket, majd továbbítja a munkakamarák szövetségének, amely viszont közvetlenül összeköttetésbe lép az amerikai megrendelővel.

A bánági iparosok sok reményt fűznek az amerikai exportlehetőségekhez, mert az árak minősége a new-yorki világgiaállításán már amúgy is megállta a legszigorubb próbát.

Ujból megindult az állat-kivitel

Dévaról jelentik: Mintegy három havi szünetelés után újból megindult a romániai állatexport. Augusztus 11-én Szászvároson bukovinai exportcégek jelentek meg s a száj és körömfájás miatt immár negyven napja feloldott vásárból 14 vagon fiatal marhát és ökröt vásároltak. Az export cégek jelenleg Görögország részére vásárolták az állatokat, a fiatal marhát 15—18 leies árban vásárolva. Az első vásár minden előjel szerint újból visszaadta a gozdák reményét arra nézve, hogy exportra állatokat neveljenek s így remény van arra, hogy az állattenyésztés a megyében visszatér a normális keretek közé.

Érdekes, hogy a sertés ára élősúlyban újból emelkedett. Ma már 30 leit adnak élősúly kilójáért. Fiatal marha, nem exportban, 11—15 lei között ingadozik.

Németország több román ásványolajat vásárol. Bucuresti jelentés szerint ez év első negyedében a román ásványolajkivitel 950.000 tonnáról 1.13 millió tonnára emelkedett. Németország a cseh-morva protektorátussal egyetemben 264.228 tonnát importált és evvel a mennyiséggel valamennyi vásárló közül első helyen áll, utána következik Anglia 221.246 tonnával, majd Olaszország 172.355 tonnával, Belgium 68.765 és Franciaország 59.268 tonnával.

A Román Nemzeti Bank hivatalos deviza-árfolyamai:

Dollár 141.52—143.59, font 662.40—672.75, palesztinai font 663.09—673.44, holland forint 76.04—77.21, svájci frank 31.95—32.43, francia frank 3.78—3.85, márká 40.50—41.50, pengő 25—27, csehszlovákia (Prága hivatalos) 4.68—4.77, szlovákia (Pozsony hiv.) 4.68—4.77.

Az exportból eredő, szabadforgalomba hozható devizakvóták árfolyamai tartottak, Bucurestiben tegnap délig a következő árfolyamok alakultak ki:

Angol font, 30 százalékos szabadkvóta 1440—1460, angol font, 20 százalékos kvóta 1500—1540, angol font, 40 százalékos kvóta 1060—1070, dollár 30 százalékos szabadkvóta 302, svájci frank, 30 százalékos kvóta 69.56, francia frank, 20 százalékos szabadkvóta 8, francia frank, 30 százalékos kvóta 8.10, holland forint, 30 százalékos kvóta 167.60, belgas, 30 százalékos 51, svédkorona, 30 százalékos kvóta 76.

A B) lista kompenzációs árfolyamai: font angol árukra 1500 lei, font más államok áruira 1215, font angol gyarmatok áruira 1210.

A nagyváradi mozgóképszínházak műsora:

DORIAN: MALTAI HAZ.
APOLLÓ: SÉPÉ LE MOKO.
CORSÓ: ASSZONY A VIHARBAN.

LEGUJABB

Nagytömegű letartóztatások a lengyelországi németek között

A lengyelországi németek vezérét, Wiesner szenátort is letartóztatták. — Határvillongás Beuthenben sok sebesüléssel

Varsóból jelentik: Hivatalosan közlik, hogy a lengyel hatóságok Felső-Sziléziában sorozatos letartóztatást hajtottak végre az ott élő lengyel állampolgárságu németek és a német illampolgárok soraiban. Ezeket azzal gyanúsítják, hogy kémkedést folytattak és résztvettek egy szervezet tevékenységében, amelynek az volt a célja, hogy a lakosság körében nyugtalanságot szítson. A hivatalos jelentés beszámol arról, hogy az ifju német párt és a német munkások szakszervezetének több helyiségét hatóságilag lepecsételték. Legnagyobb feltűnést Wiesner szenátor, a lengyelországi ifju németek pártja elnökének a letartóztatása kellette. A szenátort Belitzben tartóztatták le és átszállították a tescheni fogházba. A letartóztatás okáról még semmi értesítést nem adtak ki, mivel a nyomozás még folyamatban van.

Londoni lapok azt írják, hogy a lengyel hatóságok mintegy száz németet helyeztek letartóztatásba. Nyugtalan az angol sajtó a Beuthen városból jelentett határvillongás miatt, ahol számos sebesülés is történt. A Beuthen és Katowitz között lengyel részről végrehajtott határ-

zár után a kelet-sziléziai vajdaság hatóságai lezárták a kis határforgalmat Kelet-Sziléziában is. Ezt az intézkedést azzal indokolják, hogy a német hatóságok a repnieki körzetben szintén határozatát rendelték el és lengyel részről a kelet-sziléziai kis határforgalomban hajtottak végre hasonló intézkedést válaszképpen.

Az angol sajtó szerint újból kiéleződött a helyzet.

Londonból jelentik: Az angol sajtó csütörtök reggeli száma az európai helyzet vizsgálásában arra a megállapításra jutnak, hogy újabb kiéleződés következett be. A német sajtó hangja a lengyelek ellen egyre élesebb és visszautasít minden, a külföldi lapokban közzétett kompromisszumos megoldási tervet is. Különböző jelekből arra is következtetnek, hogy a birodalom rövidesen követelni fogja Felső-Szilézia bányavidékét is. Londonban úgy látják, hogy a danzigi kérdésben semmiféle aktív lépés nincs folyamatban. A *Daily Telegraph* szerint a legújabb fejlemények nem úgy alakultak, hogy Anglia és Franciaország kezdeményező lépést tehessen.

A béke-előkészítő harmónapos fegyverszüneti tervek sorsa

A franciák bizalmatlanul fogadják a terveket

Párizsból jelentik: A francia sajtó bizalmatlanul fogadja a különböző béketervekről szóló híreket. Tulajdonképpen két ilyen tervről van szó. Az egyiket — mint már jelentettük — Hamilton Fish, amerikai szenátor terjesztette elő Oslóban, az interparlamentáris unió értekezletén. Fish terveze abból az elgondolásból indul ki, hogy a nagy nemzetközi vonatkozású megbeszélések megkezdése előtt tárgyalásokra alkalmas légkört kell teremteni. A tárgyalások sorrendje azután így alakulna:

1. Harmincnapos fegyverszünet katonai, politikai és propaganda-vonatkozásban.
2. Németország, Olaszország, Anglia és Franciaország tárgyalásokat kezd a danzigi kérdés rendezésére.
3. Tunisz és Dzsubuti kérdésének a megvitatása.
4. A tescheni és a szlovákiai kérdés rendezése.
5. Tárgyalás a gyarmati kérdéstről.

A második terv, amelyet a *Nation Belge* közöl, arról szól, hogy — a belga lap értesülése szerint — a német és olasz külügyminiszter a Vatikánban jegyzéket adott át, amelyben a német és olasz kormány megállapítja, milyen módon látja lehetségesnek az európai viszályok rendezését. A jegyzékek erre vonatkozó tartalmát mai lapunk más helyén már közöltük.

Német sajtó elítéli azokat a híreszteléseket, melyek Németország és Magyarország közötti ékverésre irányulnak.

Berlinből jelentik: A német sajtó élénken foglalkozik a Magyarországgal kapcsolatban

külföldön terjesztett hírekkel és egyöntetűen megállapítja, hogy már eleve kudarcra van ítélve minden olyan kísérlet, melynek célja az, hogy éket verjen Németország és Magyarország közé. A *Völkischer Beobachter* ezzel kapcsolatban a következőket írja:

— Az európai békét veszélyeztető, rendszeres zavartkeltő kísérletek célja világos. Magyarországot, melyről tudják, hogy bizonyos vonzódást érez Lengyelország iránt, el akarják választani német barátjától. A kútmérgezők minden taktikája nem egyéb kísérletnél, melylyel alattomos eszközökkel új nyugtalanságot akarnak szítani. A magyar kormány erélyes nyíltsággal szétcsapotta a hazugságok szövédékét. Csáky külügyminiszter alig néhány héttel ezelőtt tett tanúságot a feltétlen német barátság mellett és kifejezésre juttatta, hogy mennél hangosabban támogatják Magyarországot barátait, annál inkább hangoztatja Magyarország elkötelezettségét, hogy kitart barátai mellett. Ez világos és félreérthetetlen állásfoglalás.

Bonnet és Halifax külügyminiszterek telefonbeszélgetést folytattak a helyzetről

Párizsból jelentik: Bonnet francia külügyminiszter szerdán este telefonbeszélgetést folytatott Halifax angol külügyminiszterrel, aki Londonból való elutazása előtt ismételtén kérte a francia kormányt a nemzetközi helyzetre vonatkozó nézetét. Az *Excelsior* azt írja, hogy az államférfiak megvizsgálták a Burckhardt-féle jelentést és körvonalazták Franciaországnak és Angliának a danzigi kérdésben elfoglalt közös álláspontját.

Nagyjelentőségű francia megbeszélések az Olaszországból érkezett diplomáciai jelentések alapján

A magyar külügyminiszter Salzburgból Rómába utazik

Párizsból jelentik: François Poncet, római francia nagykövet szerdán délután megbeszélést folytatott Daladier miniszterelnökkel és Bonnet külügyminiszterrel. A megbeszélés a danzigi kérdéssel és egyéb idősezerü problémával álltak kapcsolatban. Francia politikai körökben a megbeszéléseknek nagy jelentőséget tulajdonítanak.

Párizsból jelentik: A félhivatalos Petit Parisien jelentése szerint Csáky István, magyar külügyminiszter, aki jelenleg Salzburgban tartózkodik és Ribbentrop-pal folytatott megbeszélést, a közeljövőben Rómába utazik, hogy Ciano-val tanácskozzék.

Két kínai le'entkezett a hongkongi angol hatóságoknál, hogy magára vállalja a tiencsini gyilkosság vádját

Sanghajból jelentik: Két kínai a hongkongi főkörmányzóhoz és a sanghaji angol nagykövethoz intézett levelében „beismeri”, hogy ők gyilkolták meg Csenszi-tang tiencsini vámfelügyelőt. Megírják levelükben azt is, hogy készek kiszolgáltatni magukat a hongkongi hatóságoknak, ha megígérik, hogy páratlanul ítélkeznek ügyükben és nem adják ki őket a japánoknak.

A két kínai „vallomása” általános feltűnést keltett. Mint ismeretes, a tiencsini vitát az robbantotta ki, hogy Japán négy kínai kizárását követeli, akiket a gyilkosság elkövetésével gyanúsítanak. Japán körökben nagyon kétkedően fogadják az állítólagos gyilkosok jelentkezésének valódiságát. Azt hiszik, hogy az egész „beismerés-vallomás” célja csupán az, hogy a Tiencsinben fogva tartott négy kínait megmentésük a japánoknak való kiadatástól.

Német küldöttség utazott a moszkvai agrárkiállításra

Berlinből jelentik: A szovjet-kormány meghívására — mint német illetékes helyen közlik. — a moszkvai agrárkiállításra való részvételre német küldöttség utazott Szovjetországra. A küldöttségben a birodalmi földművelésügyi miniszterium, az élelmezési hivatal és az agrárkutató-szolgálat egy-egy megbízottja vesz részt.

Légítámadási gyakorlatok Anglia védőereje kipróbálására

Londonból jelentik: Csütörtökön kétszáz francia bombavető repülőgép indult utnak Anglia felé gyakorlatozás céljából. Ez lesz az első francia légi támadás-gyakorlat Anglia ellen, mely Londont és Liverpoolt választja célpontjául. Az angol vadászrepülőrajok riadékkészültségben vannak és felderítőik már elindultak, hogy a közeledő „ellenséges” repülőgépek pozícióját kikutassák. A léghátrító ütegek és figyelőállomások teljes harci készségben várják a támadókat.

A repülő-támadás — az angol-francia barátság és együttműködés demonstrálása mellett — alkalmat nyújt Angliának arra, hogy védelmi berendezését komoly próbára tegye.

Apróhirdetések

Lakás

szavanként 3 lei

Kiadó

négyszobas modern lakás november 1-re. — Nagyvárad, Strada I. C. Bratianu 27. szám.

Négyszobás

utcai lakás, földának, szalonnak, lakásnak november 1-re kiadó. Nagyvárad, Vlahuta-utca 44. szám.

Magánház

3 szobás komplett lakással, gyümölcsösrel nov. 1-re kiadó. Nagyvárad, Bucureștilor 4.

Adás-vétel

szavanként 3 lei

Veszek

arany, ezüst, briliáns tárgyakat. Herbst ékszerárúház. Nagyvárad, Bul. Reg. Ferdinand 3.

Modern

konyhaberendezés eladó. Nagyvárad, Strada Moldova 27. szám.

PUHA ÖLMÖT

Handóan vesz a Szent István nyomda r. t.

Allást nyec

szavanként 2 lei

Románul írni-olvasni tudó

nagyon erélyes, hozzászabbi uradalmi szolgálattal, bérsegzdát keres a Ciuteleci gazdaság, Pl. Marghita, Jud. Bihor.

Házmesternek

gyermektelen házaspár felvétetik. Nagyvárad, Str. Moldoova 22.

Hilánféle

szavanként 3 lei

Új családból

való iskolás lányokat, teljes ellátásra vállalk. Uferbachné, Nagyvárad, Str. Moise Neș No. 12.

Teljes

ellátást keresek V. gimnázista fiu részére, római katolikus családnál, hol kisebb fiu gyermek korrepetálását is vállalja. Cim: Merk József, Sanjib.

Keresztény

uricelád elvállal iskoláslányokat teljes ellátásra, iskolához közel, külön szobával, jutányos áron. Özv. Horváth Lajosné, Nagyvárad, A. Muresanu 5.